

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006¹

Leen Charles, Marie Christine Laleman en Valérie Meillander

Inventarissen, archiefbeschrijvingen, repertoria, bibliografieën (3096-3114), Archeologische kronieken (3115-3118), Algemeen (3119-3121), Prehistorie, Romeinse en Merovingische tijden (3122-3123), Middel-eeuwen (3124-3143), Moderne Tijden (3144-3155), Hedendaagse tijd (3156-3190), Industriële archeologie (3191-3192), Kerkgeschiedenis, kloosters (3193-3206), Gebouwen, monumenten, stadsbeeld (3207-3264), Kunst, cultuur (3265-3311), Materiële cultuur (3312-3317), Heemkunde, volkskunde, genealogie (3318-3359), Biografieën (3360-3376).

Inventarissen, archiefbeschrijvingen, repertoria, bibliografieën

3096. BOUCKAERT B. & E. VERCAMMEN eds., *Inventaris van de muziekcollectie van de Gentse Sint-Baafskathedraal, (Provincie Oost-Vlaanderen)*, Gent, 2005, 132 blz. Resultaat van een samenwerkingsproject met de Alamire Foundation/Internationaal Centrum voor de studie van de muziek in de Lage Landen, de afdeling Musicologie van de Katholieke Universiteit Leuven en Resonant of het Centrum voor Vlaams Muzikaal Erfgoed. Voorwerp van de inventaris was de muziekcollectie van de Gentse Sint-Baafskathedraal met zowat 400 handschriften en vroege drukken uit de 17de, de 18de en de eerste helft van de 19de eeuw. Daartoe behoren een belangrijk aantal autografe composities en unica. De verzameling is één van de rijkst bewaard gebleven muziekcollecties uit de Lage Landen. De inventaris werd opgedeeld in drie delen. In de eerste hoofdstukken werden de handschriften, respectievelijk de muziekdrukken opgenomen. De liturgische boeken vormen onderwerp van het derde deel. Elk item omvat ook een beknopte identificatie en beschrijving. Als bijlage vindt men de concordanties tussen de actuele inventarisnummers en oudere classificaties. Tot slot werd er een index opgenomen per *incipit*. Geïllustreerd.

3097. *Bronnen in Brood en Rozen*, (2005), nr. 3, p. 69-81. Over archieven neergelegd in het Amsab, van Germain Roels, Nadine Crappé, Freddy Willockx, Theo Daese, de archieven van de milieubeweging, van SoCAK en van de socialistische coöperatie in het Luikse.

¹ Deze bibliografie werd afgesloten per 31/8/2006. Ten einde een zo groot mogelijke volledigheid van de bijdragen te kunnen verwezenlijken, roepen we graag de auteurs op hun werk (of overdruk, of kopie) te bezorgen aan het Stadsarchief, De Zwarte Doos, Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge. Deze bijdragen worden dan in de bibliotheek van het Stadsarchief opgenomen.

3098. BRYSSSE A., *Lastenkohieren als geschiedkundige bron*, in @rchieflink, 6, (2006), nr. 3, p. 4-5. Beknopt verhaal over het samenstellen van een databank van de gemeentelijke lastenkohieren voor de periode van 1866 en 1950, en wat dit de raadpleging ervan kan opleveren voor historisch onderzoek.

3099. CARNIER M., *Voorstelling van de inventaris van Sint-Baafs en bisdom Gent*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde van Gent*, (2005), nr. LIX, p. 5-8.

3100. CHARLES L., M.C. LALEMAN & V. MEILLANDER, *Bibliografie van de geschiedenis van Gent 2004-2005*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde van Gent*, Gent, 2005, nr. LIX, p. 189-230.

3101. DAMBRUYNE J., *Het archief van Sint-Baafs en bisdom Gent. Ter inleiding*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde van Gent*, (2005), nr. LIX, p. 3-8.

3102. DE CONINCK R., M. VANDENBROECKE & S. VRIELYNCK, *Hoe het groeide: inventarissen van archieven van de milieubeweging, (AMSAB)*, Gent, 2005, 119 blz. Publicatie door het Amsab van de inventarissen van de archieven van het Actiecomité Milieubescherming Merelbeke, van de vzw Voor Moeder Aarde van Guido Steenkiste, van Guido Van Steenberghe van het FMG en van de vzw Natuurreservaten.

3103. DE NIL B., J. LAPLASSE & M. VANDENBROUCKE, *Inventaris van het archief van de Société Générale Coöperative/Algemene Coöperatieve Genootschap, later SGC-Coop Belgique/ACV-Coop België (1924-1992) en haar voorganger het Office Coopératif Belge (1909-1935)*, s.l., 2004, 634 blz.

3104. *Geluk in 't Werk (1880-1969). Inventaris van het archief (1880-1969)*, Gent, 2006, 56 blz. Inventaris van het archief van de Gentse Laurentkring, het liberale werklidengenootschap *Geluk in 't werk*, opgericht in 1880 en waarvan het archief verworven werd door het Liberaal Archief in 1882. Volgende hoofdrubrieken komen aan bod: statuten, bestuurswerking, leden, briefwisseling, financiën, activiteiten, afdelingen, lokaal, tijdschrift, persknipsels, iconografisch materiaal, voorwerpen en archief Lucien vande Putte. Bijlage op CD-rom: Inventaris van de briefwisseling. Bijlage bij de inventaris van het archief. Gent, 2006, 80 blz.

3105. *Henri Story (1897-1944). Inventaris van het archief (1937-1944)*, Gent, 2005, 20 blz. Het archief van Henri Story, dat bewaard wordt in het Liberaal Archief, beslaat slechts een korte periode uit de rijk gevulde en veelzijdige carrière. Het archief start bij zijn loopbaan als schepen om te vervolgen met zijn activiteiten tijdens de Tweede Wereldoorlog. Een afzonderlijk deel han-

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

delt over de voorbereiding van de structuur en het programma van de naoorlogse Liberale Partij. Niet aanwezig zijn de documenten over zijn beroepsverleden of de periode als partijvoorzitter.

3106. KWANTEN G., *Een monument onthuld. Het historisch patrimonium van de Sint-Lucasschool Gent*, in *Nieuwsbrief Kadoc*, (2005), nr. 6, p. 6-10. De Gentse Sint-Lucasschool geldt in meerdere opzichten als een *monument* in de architectuurgeschiedenis van ons land. De activiteiten van de Gentse school resulteerden in een uiterst gevarieerd patrimonium dat terecht de aandacht geniet van de erfgoedzorgers. De verantwoordelijken kozen hierbij niet voor een bewaring in situ maar voor herbestemming, waarbij KADOC grote delen van het papieren patrimonium toevertrouwd kreeg, wat momenteel ontsloten wordt. In de bijdrage wordt een stand van zaken opgegeven.

3107. PUT E., *Een relatie van lange duur. Michel Cloet en het archief van het bisdom Gent*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde van Gent*, (2005), nr. LIX, p. 17-22.

3108. THOEN E., *Het archief van de Gentse Sint-Baafsabdij en het werk van landschapshistoricus en agrarisch historicus Adriaan Verhulst*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde van Gent*, (2005), nr. LIX, p. 9-16.

3109. *Van Crombrughe's Genootschap (1857-...). Inventaris van het archief-fonds (1857-2005). Archief van het Van Crombrughe's genootschap en aanverwante archiefbestanden*, Gent, 2005, 102 blz. Archief van het genootschap, opgericht op voorstel van leerkrachten en oud-leerlingen van het Gentse stadsonderwijs: beschaving, vriendschap, verbroedering, ondersteuning, onderstand maar ook de lagere volksklassen inschakelen in de Vlaamse emancipatiestrijd behoorden tot de doelstellingen. Het archief omvat de stukken van het genootschap en van het Fonds, die instaan voor de programmatie van de vereniging, en van het Fonds dat instaat voor het beheer van het gebouw. Bijlage op cd-rom: Inventaris van de briefwisseling in het archief van het Van Crombrughe's Genootschap (1857-1940), Gent, 2005, 252 blz.

3110. VAN DURME L., *Dr. Maurits Gysseling en het archief van Sint-Baafs en bisdom*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde van Gent*, (2005), nr. LIX, p. 23-29.

3111. VELDEMAN P., *Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis, Brussel. Fonds Burgerwacht. Voorlopige inventaris van het archief van het hoofdkwartier van de burgerwacht van Gent 1848-1898*, Brussel, 2006, 85 blz. Het Fonds Burgerwacht kwam tot stand kort na de Eerste Wereldoorlog, toen het Koninklijk Legermuseum op zoek ging naar voorwerpen en documenten die betrekking hadden op de pas ontbonden bur-

gerwacht. De naar omvang en inhoud belangrijkste archieven zijn deze van de twee hoofdkwartieren van de burgerwacht uit de periode 1897-1914. Ook andere archieven werden evenwel aangetroffen, waarvan de archiefvormer het hoofdkwartier van de burgerwacht van Gent bleek te zijn in de periode 1848-1898. Deze stukken vullen aldus het archief aan van de Burgerwacht, bewaard in het Stadsarchief van Gent.

3112. VERVAET B., *Archief van Sint-Baafs en Bisdom Gent tot eind 1801 ontsloten*, in *Heemkunde Oost-Vlaanderen*, 30, (2006), nr. 1, p. 18-20. Korte bijdrage over het verschijnen van de delen 6 tot 8 in de inventaris over het Bisdom Gent door M. CARNIER, als vervolg op het werk aangevat door M. GYSSELING.

3113. VERVAET B., *Archief van Sint-Baafs en Bisdom Gent tot eind 1801 ontsloten*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 3, p. 178-181.

3114. VRIELYNCK S., *Inventaris van het archief van Romain Deconinck (1915-1994)*, Gent, 2005, 111 blz. Publicatie (archieffnummer 300) door het AMSAB van de inventaris van de goed bewaarde nalatenschap van Romain Deconinck die daar in 2001 door Yvonne Delcour werd neergelegd.

Archeologische kronieken

3115. ANTHEUNIS G., M.A. BRU, M.C. LALEMAN, G. STOOPS & G. VERMEIREN, *Archeologisch onderzoek in Gent (O.-VI.)*, in *Archaeologia Mediaevalis. Kroniek Chronique* 29, Gent, 2006, p. 2-3. Overzicht van het in Gent uitgevoerde archeologisch onderzoek over 2005.

3116. LALEMAN M.C. & G. STOOPS, *Archeologisch onderzoek in de Bijlokesite te Gent (O.-VI.)*, in *Archaeologia Mediaevalis Kroniek Chronique* 29, Gent, 2006, p. 63-65. Beknopt verslag van het in 2005 door de Dienst Stadsarcheologie van de Stad Gent gerealiseerde onderzoek in de Bijlokesite.

3117. MEGANCK M., J. BOURGEOIS & J. SEMEY, *Gent. Luchtfotografie. Een belangrijke prospectiemethode*, (*Erfgoedmemo* 13), Gent, 2005, 4 blz.

3118. VAN ROYEN D. & J.L. PUTMAN, *Merelbeke 10 000 jaar lang door mensen bezocht: het verhaal van ArchEome*, in *Vobov-info*, (2005), nr. 62, p. 36-37. Eind 2002 werd ArchEome opgericht met als missie de zorg voor de inventarisatie, de studie en de bekendmaking van het archeologisch erfgoed van Groot-Merelbeke, met ontsluiting voor de lokale bevolking. ArchEome is als zelfstandige commissie ingebed in de werking van de Raad van Cultuur.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

Algemeen

3119. BOURGEOIS J. & M. MEGANCK eds., *Aerial Photography and Archaeology. A Century of information*, (*Archaeological Reports Ghent University*, nr. 4), Gent, 2005.

3120. CHARLES L. & M.C. LALEMAN, *Het Gent boek, (Waanders)* Gent-Zwolle, 2006, 384 blz. Beknopt historisch overzicht van Gent aan de hand van een keuze van materiële bronnen en archiefdocumenten, ontstaan uit een samenwerkingsverband met het Stadsarchief en de Dienst Stadsarcheologie die gestalte geven aan het historisch kenniscentrum van de Stad Gent dat in De Zwarte Doos gevestigd is. Geïllustreerd.

3121. COMIJN J., S. STOOPS & A. VAN GYSEL, *De Zaak DNA. Onze genen vertellen hun verhaal, (VIB & Snoek)*, Gent, 2006, 160 blz. De publicatie, ter gelegenheid van een gelijknamige tentoonstelling die in de Kunsthal Sint-Pietersabdij werd opgebouwd van 31 maart 2006 tot 18 maart 2007, introduceert in de wereld van de biotechnologie. Het werk schetst de ontwikkeling van geneesmiddelen om kanker en andere ziekten te bestrijden, geeft nieuwe perspectieven aan voor de evolutie van de geneeskunde, maar gaat ook in op vragen over de impact van de biotechnologie voor de eigentijdse mensen. Geïllustreerd.

Prehistorie, Romeinse en Merovingische tijden (-)

3122. DELRUE J., *De glasproductie in de Merovingische periode*, in *Vobov-info*, (2005), nr. 62, p. 2-10. Het gaat om een eerste bijdrage voor Oost-Vlaanderen, die resulteert uit een studieproject rond het Merovingische glaswerk in de verzamelingen van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis in Brussel. In dit artikel wordt de ontwikkeling van glas vanaf de oudheid tot de vroege middeleeuwen geschetst. De klemtoon ligt evenwel op de Merovingische periode (5de-7de eeuw) en de wegebbende Romeinse invloed in de luxeproducten die voornamelijk via opgravingen op grafvelden bekend zijn. Geïllustreerd.

3123. VAN KEYMEULEN J., *Bouwen als import: Romeinse leenwoorden in het Nederlands*, in BAILLIEUL B., *Import Export. Open Monumentendag 2006*, Gent, 2006, 52 blz. De auteur heeft het over geïmporteerde taal in het Nederlands die zoals elke taal erfwoorden en leenwoorden kent. Geïllustreerd.

Middeleeuwen

3124. BAUDUIN P., *Chefs normands et élites franques, fin IXe-début Xe siècle*, in : BAUDUIN, P. (dir.), *Les fondations scandinaves en occident et les*

débuts du duché de Normandie, (Colloque de Cérisy-la-Salle, 25-29, septembre, 2002), Caen, 2005, p. 181-194. De bijdrage onderzoekt hoe de Noormannen van Rouen zich in de Frankische wereld hebben weten te integreren. Dit onderstreept het belang van *amicitia* en verwantschap in de feodaliteit van de Karolingische adel. Met verwijzingen naar graaf Arnulf I van Vlaanderen.

3125. BLIECK G., *À propos du tombeau de Philippe Pot, capitaine du Château de Lille (1466-1477)*, in CAUCHIES J.M. & J. GUISSSET, *Du métier des armes à la vie de cour, de la forteresse au château de séjour XIVE-XVIE siècles*, Turnhout, 2005, p. 217-240. De ontleding van de epitaaf op het grafmonument dat zich in het Louvre bevindt, leidt naar de carrière die Philippe Pot, heer van La Roche (1428-1493), doorliep in dienst van Filips de Goede, Karel de Stoute en de Franse Koning Louis XI toen hij door hertogin Maria van Bourgondië ontheven werd uit zijn functie als kapitein van het kasteel van Rijsel (Lille). Als bijlage wordt het grafschrift in extenso weergegeven. Geïllustreerd.

3126. BOONE M., *Armes, courses, assemblees et commocions. Les gens de métiers et l'usage de la violence dans la société urbaine flamande à la fin du Moyen Âge*, in *Revue du Nord*, 87, (2005), nr. 1, p. 7-33. Het feit dat de ambachten zo een grote politieke rol hebben gespeeld in de Vlaamse steden, overtuigde de auteur ervan dat het gebruik van geweld niet alleen een middel was om macht te verwerven, maar eveneens een element was van politieke actie. Hij probeerde dan ook de aandacht te vestigen op drie elementen binnen het oude graafschap Vlaanderen: de manier waarop de ambachten de aandacht gevestigd hebben op hun gebruik van geweld, de rol die de ambachten gespeeld hebben in de aanwending van juridisch geweld en tenslotte de inmenging van de centrale overheid in het gebruik van geweld door de ambachten.

3127. BOONE M., *'In den beginne was het woord'.* *De vroege groei van 'parlementen' in de middeleeuwse vorstendommen der Nederlanden*, in *Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden*, 120, (2005), nr. 3, p. 338-361. Dit artikel wil een stand van zaken opmaken over de kennis van middeleeuwse parlementen in de Nederlanden. Representatieve politieke organen zijn het gevolg van een geleidelijke ontwikkeling en niet van een gepland initiatief. Deze groei werd voor de verschillende gewesten gekenmerkt door een divers chronologisch verloop waarbij de omvang en het politieke gewicht van de steden doorslaggevend zijn geweest. Aangezien in vele gevallen een duidelijk omlijnende start ontbreekt en zelfs de directe bronnen, moet een benadering noodzakelijkerwijze gebeuren via omwegen. De auteur nam dan zijn toevlucht tot indicatoren zoals, bijvoorbeeld, het vergaderritme en het profiel van de vertegenwoordigers.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

3128. BUYLAERT F., *Gevaarlijke tijden. Een vergelijking van machtsverwerving en machtsbehoud bij stedelijke elites in laatmiddeleeuws Holland en Vlaanderen*, in *Tijdschrift voor Geschiedenis*, 119, (2006), nr. 3, p. 312-327. De auteur gaat dieper in op de vraag hoe het eigen karakter van de verschillende gewesten vorm gaf aan de sociaal-politieke uitgangspositie van de regionale elites van de Bourgondische Nederlanden. Hij maakt daartoe een vergelijking tussen de stedelijke elite van de graafschappen Holland en Vlaanderen. Hoewel beide gewesten behoorden tot het rijke, sterk verstedelijkte hart van de Nederlanden, hadden ze toch geheel eigen evoluties gekend die leidden tot een eigen karakter. Hij probeert dan ook te achterhalen in welke mate dit uitmondde in verschillende spelregels voor de leidende Vlaamse en Hollandse families in hun zoektocht naar rijkdom, macht en aanzien.

3129. COOLS H., *Florent d' Egmond et Adrien de Croij, les carrières exemplaires de deux chefs du guerre de Charles Quint*, in CAUCHIES J.M. & J. GUISSSET, *Du métier des armes à la vie de cour, de la forteresse au château de séjour XIVe-XVIe siècles*, Turnhout, 2005, p. 205-216. Aan de hand van de carrière van Van Buren (1469-1539) en Adrien de Croij, eerste graaf van Roelx (ca. 1492-1553), belicht de auteur de organisatie en de leiding van het leger dat keizer Karel V kon inzetten om zijn politieke doelstellingen te bereiken. Adrien de Croij speelde ook een rol bij de gebeurtenissen in Gent in de periode 1539-1542.

3130. DE SMET M. & P. TRIO, *The involvement of the Late Medieval Urban Authorities in the Low Countries with regard to the Introduction of the Franciscan Observance*, in *Revue d'Histoire Ecclésiastique*, 101, (2006), nr. 1, p. 37-88. Over de impact van de stedelijke autoriteiten in het tot stand komen van de franciscaanse hervorming in de 14de en 15de eeuw. De stad speelde vooral een cruciale rol op het gebied van praktische elementen zoals bezittingen, terreinen en gebouwen.

3131. EICHBERGER D. (red.), *Dames met klasse. Margareta van York/Margareta van Oostenrijk, (Davidsfonds)*, Leuven, 2005, 367 blz. De catalogus van de gelijknamige tentoonstelling die van 17 september tot 18 december 2005 in Lamot te Mechelen werd opgebouwd, wordt omkaderd door een reeks bijdragen die Margareta van York (1446-1503) en Margareta van Oostenrijk (1480-1530) in een ruim perspectief voorstellen. De volgende themata komen er aan bod: Mechelen een stad in vrouwenhanden; familie, diplomatie en dynastieke banden; vrouwenzaken en rolmodellen; vrouwen, religie en geletterdheid; verzamelen als kunst en de wonderen van de wereld. Met medewerking van verscheidene auteurs, onder meer W. BLOCKMANS en W. PREVENIER. Met enkele verwijzingen naar Gent. Geïllustreerd.

3132. HAECK A., *De monetaire politiek en de muntslag in Vlaanderen voor en na 1302 en de beïnvloeding ervan door de Franse koningen*, in *De Leiegouw*, 47, 2005, nr. 1, p. 75-91. De auteur beschouwt 1302 als een scharnierjaar op monetair vlak omdat de monetaire politiek van Vlaanderen zich vanaf dan volledig kon concentreren op de eigen economische belangen en van dan af geen rekening meer moest houden met die van de Franse koningen. Overzicht van de munten die geslagen werden vanaf het midden van de 13de eeuw tot omstreeks 1320. Geïllustreerd.

3133. HAEMERS J. & L. SICKING, *De Vlaamse opstand van Filips van Kleef en de Nederlandse Opstand van Willem van Oranje. Een vergelijking*, in *Tijdschrift voor Geschiedenis*, 119, (2006), nr. 3, p. 328-347. Ondanks de gelijkenissen tussen beide feiten heeft tot op heden geen enkele historicus zich gewaagd aan een comparatieve analyse van beide opstanden. Dit artikel stelt de vergelijking centraal tussen de relatief onbekende Vlaamse opstand (1488-1492) onder leiding van Filips van Kleef en de Nederlandse Opstand (1568-1584) onder leiding van Willem van Oranje, en beoogt een bijdrage te leveren aan de comparatieve geschiedenis in het algemeen en die in de Nederlanden in het bijzonder.

3134. HUTTON S., *Competing conceptualisations of women's economic activities in fourteenth-century Ghent*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde van Gent*, (2005), nr. LIX, p. 43-69. Bij 27% van de schepenakten van de schepenen van de keure in de periode van 1339 tot 1360 die handelen over individuele economische en wettelijke daden, spelen vrouwen een actieve rol. De auteur plaatst dit gegeven tegenover het meer algemeen verspreide gebruik waar een vrouw bij dergelijke transacties vertegenwoordigd wordt door haar man of voogd. De Gentse gegevens worden in een ruimer Noordwest-Europees perspectief geëvalueerd, waaruit toch wel blijkt hoe bijzonder de rol was van het aantal 'actieve' vrouwen in Gent. De auteur staaft de ontwikkeling van haar redenering met een hele reeks uit de schepenakten gedistilleerde voorbeelden.

3135. KOLDEWEIJ J., *Geloof en Geluk. Sieraad en devotie in Middeleeuws Vlaanderen*, Arnheim, 2006, 272 blz. Catalogus bij de gelijknamige tentoonstelling in het Bruggemuseum/Gruuthuse. Project waarbij de laatmiddeleeuwse mens in beeld gebracht wordt aan de hand van insignes en sieraden. Man en vrouw, rijk en arm, jong en oud hanteerden deze visuele beeldtaal die alle groepen weliswaar herkenden. Brugge en omgeving staan centraal, maar in een publicatie waarin de leefwereld binnen het graafschap Vlaanderen belicht wordt, kunnen verwijzingen naar Gent niet ontbreken. Geïllustreerd.

3136. LE BAILLY M.C., *Koning Croesus en de Gentse opstand van 1539-1540 door de ogen van een Brabantse Romein. Cornelius de Fine en zijn Ephemeredes Historicae* in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis*

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

en *Oudheidkunde van Gent*, (2005), nr. LIX, p. 135-161. De *Ephemerides Historicae* of *Diarium Historicum* van de Brabantse auteur Cornelius de Fine verhalen de gebeurtenissen in Rome, Italië en Europa in de eerste helft van de 16de eeuw (1511-1548). De auteur ging nader in op de vraag waarom de uit Bergen-op-Zoom afkomstige auteur zoveel wist over de Gentse opstand van 1539 en de reis van keizer Karel V van Spanje naar de Nederlanden in 1539-1540. Het onderzoek naar deze vraagstelling wordt voorafgegaan door een biografische schets van Cornelius de Fine. Verder gaat de auteur in op het werk van De Fine en hoe dit tot stand kwam, onder meer op basis van eigentijdse nieuwsberichten. Dit wordt voorts in detail geïllustreerd aan de hand van Karel V's reis door Frankrijk in 1539-1540 en de Gentse opstand van 1539. In deze context ontleedt de auteur ook de associatie van De Fine tussen de term *creesers* en koning Croesus.

3137. LEBECQ S., *Les vikings en Frise: chronique d'un échec relatif*, in : BAUDUIN P. (dir.), *Les fondations scandinaves en occident et les débuts du duché de Normandie*, (*Colloque de Cérisy-la-Salle, 25-20 septembre 2002*), Caen, 2005, p. 97-29. De auteur gaat dieper in op de vele contacten die de Friezen en de Denen onderhielden in de 7de-8ste eeuw. Hij onderzoekt verder hoe de handel vanuit het Friese gebied, en vooral vanuit de belangrijke havenstad Dorestad, de invallen van de noormannen hebben bevorderd. Bij de maatregelen die de Karolingische vorsten namen wordt er onder meer verwezen naar de oorlogsschepen die Karel de Grote na de raid van 810 in Boulogne en Gent liet maken, en die hij in 811 bezocht.

3138. LYON B., *The failed flemish campaign of Edward I in 1297. A case study of efficient logistics and inadequate military planning*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde van Gent*, (2005), nr. LIX, p. 31-42. De auteur focust op de mislukte campagne van de Engelse Edward I (1272-1307) in de herfst van 1297 tegen de Franse koning Philips II. De archiefbronnen over de periode 1295-1297 bieden een indringende kijk op de schitterende logistieke voorbereiding van een militaire opdracht die toch niet slaagde. De auteur onderzoekt welke de redenen waren van die mislukking. Hij situeert de gebeurtenis in een ruimere politieke ontwikkeling en de relaties tussen Vlaanderen met respectievelijk Frankrijk en Engeland aan het eind van de 13de eeuw. Bijzonder intrigerend is de lokalisatie van het militaire kampement buiten Gent, een vraag die nog onopgelost blijft.

3139. TRIO P. & M. DE SMET (ed.), *The use and abuse of sacred places in late medieval towns*, (*Leuven University Press*), Leuven, 2006, 247 blz. Het boek verzamelt een reeks opstellen over het 'niet religieuze' gebruik van kerkelijke gebouwen en kerkelijke plaatsen in de Lage Landen tijdens de late middeleeuwen. Diverse auteurs buigen zich over handelingen die vandaag als 'niet religieus' worden geïnterpreteerd, maar die in de laatmiddeleeuwse leefwereld een andere connotatie hadden. Tot de voorbeelden die in het werk aan

bod komen, zijn onder meer het gebruik van kerken als schuilplaats of voor verdediging als b.v. het belfort en de Sint-Niklaaskerk als ruimte voor wereldlijke ceremonie b.v. het kapittel van het Gulden Vlies of herinnering aan heerlijke weldoeners b.v. portretten van de graven van Vlaanderen. De auteurs focussen op de betekenis van kerken en kerkelijke ruimte als geïntegreerd in het dagelijkse stadsleven. Met verschillende verwijzingen naar Gent. Registers op plaatsnaam, persoonsnaam en geciteerde werken sluiten het boekwerk af.

3140. VAN DE LAAR P., P.J. MARGRY & C. SANTING (red.) *Een profane pelgrimage naar de Middeleeuwen. Opstellen van prof. Dr. Jan van Herwaarden over geloof en samenleving in de laatmiddeleeuwse Nederlanden*, Hilversum, 2005, 288 blz. Een heruitgave van een aantal artikelen van de Nederlandse mediëvist Jan van Herwaarden bij de beëindiging van zijn verbintenis met de Erasmus Universiteit. Bijdragen over aflaten, devotie en bedevaarten, over eucharistische devotie, over Sint-Sebastiaansverering en Jacobusverering en ten slotte over stedelijke rivaliteit in de middeleeuwen. Met verwijzingen naar Gent tijdens de periode van de Arteveldes. Geïllustreerd.

3141. VAN HOOREBEECK C., *Les librairies des fonctionnaires bourguignons: le cas des livres de Martin Steenberch, secrétaire ducal (+1491)*, in CAUCHIES J.M. & J. GUISSSET, *Du métier des armes à la vie de cour, de la forteresse au château de séjour XIVe-XVIe siècles*, Turnhout, 2005, p. 241-247. Met verwijzingen naar de boekenverzamelingen van de Bourgondische hertogen en andere functionarissen aan het Bourgondische hof.

3142. VERBRUGGEN R., *Geweld in Vlaanderen. Macht en onderdrukking in de Vlaamse steden tijdens de veertiende eeuw*, Brugge, 2005, 208 blz. Comparatieve studie voor de steden Gent, Brugge en Ieper voor de periode vanaf de Guldensporenslag tot aan de Gentse oorlog in 1385, meer bepaald met betrekking tot het collectieve geweld zoals belastingsrellen, gewelddadige stakingen, opstanden en revoluties waarbij verschillende conflictassen mogelijk zijn: tussen de verschillende steden, tussen de ambachten, tussen stad en vorst, tussen stad en platteland.

3143. VLEESCHOUWERS-VAN MELKEBEEK M., *Daere nochtan den ghetrauden man niet emmer stonde te scheidene. Litigieuze boedelverdelingen voor de schepenen van de Keure van Gent 1439-1450*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde van Gent*, (2005), nr. LIX, p. 117-133. De auteur onderzocht hoe huwelijksgoederenrecht en erfrecht in de praktijk werden omgezet wanneer niet de dood maar wel een scheiding een huwelijk in de late middeleeuwen opschorste. Uit de onderzochte bronnen blijkt dat de Gentse schepenbank midden 15de eeuw niet positief stond ten opzichte van vrouwen die via een scheiding van tafel en bed handelsbevoegd-

heid wilden verwerven. De auteur toont aan de hand van voorbeelden aan hoe de schepenen dit probeerden ten opzichte van de kerkelijke officialiteiten die de scheidingen uitspraken, en in welke omstandigheden er kans op succes was.

Moderne Tijden

3144. ARNADE P., *Privileges and the Political Imagination in the Ghent Revolt of 1539*, in BOONE M. & M. DEMOOR (eds.), *Charles V in context: The Making of a European Identity*, Brussel, 2003, p. 103-124. De auteur probeert te achterhalen in welke mate vroegere revoltes tegen het centrale gezag het patroon mee bepaald hebben in de opstand tegen Karel V en meer bepaald hoe het mogelijk was dat een mythisch gegeven zoals het imaginaire bestaan van de 'Koop van Vlaanderen' zo een doorslaggevende rol kon spelen in de gebeurtenissen.

3145. CASSIMAN P., *Aankoop heerlijkheid Drongen en de familie Walckiers*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, 25, (2006), p. 59-69. Vertaling met bijkomende toelichtingen van de aankoopacte (opgesteld in het Frans) van de heerlijkheid Drongen, waarbij Adriaen Angelus Walckiers de heerlijkheid kocht van Louis Maccarini Mancini en diens vrouw.

3146. CASSIMAN P., *Het gaederinckboek van Baarle 1750*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, 25, (2006), p. 21-38. Register van de namen voorkomend in het 'gaederinckboek van Baarle, dat dateert van 1750 en berust in het Rijksarchief van Gent. Het bevat de lijst van de gebruikers van gronden te Baarle, deelgebied van Drongen.

3147. CHARLES L., *Op kamers in Gent anno 1791*, in *@rchieflink*, 6, (2006), nr. 2, p. 1-3. Bijdrage over logementshuizen te Gent, gebaseerd op een document uit 1791, bewaard in het Stadsarchief.

3148. DECAVELE J., *Gent. Niet de Lieve? Dan de Sasse Vaart*, in *Ruimschoots*, 6, (2006), nr. 2, p. 16-19. Over de noodzaak voor de handelsstad Gent van een verbinding met de zee, ook na de gestage daling in belang van de Lieve. Het lag voor de hand die verbinding in de 16de eeuw te zoeken in de richting van het nieuwe internationale handelscentrum van die tijd, de Westerschelde, die met Antwerpen en met de rede van Walcheren toen de voornaamste commerciële slagader van Europa geworden was.

3149. DEVRIESE L., *Gents erfrecht in een notedop*, in *@rchieflink*, 6, (2006), nr. 2, p. 4-7. Bijdrage over de ingewikkelde materie van het Gentse erfrecht, gebaseerd op het basiswerk van E.M. Meijers.

3150. DOBBELAERE M. & M. MAES, *Lijst van de burgerwacht in 1642, in Dronghine Jaarboek 2006, 25, (2006), p. 76-78.*

3151. HUYS P., *Een Drongense chirurgijn hanteert zijn scheers (1638), in Dronghine Jaarboek 26, 25, (2006), p. 39-40.* Relas van een gevecht met dodelijke afloop in Drongen in 1638, gebaseerd op bronnen van de Raad van Vlaanderen en van het Oud Archief Drongen in het Rijksarchief.

3152. JANSSENS P. (dir.), *België in de 17de eeuw. De Spaanse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik (1585-1715), (Dexiabank & Snoeck), Gent, 2006, deel I 296 blz. deel II 448 blz.* Deze publicatie waaraan talrijke auteurs meewerkten, behandelt de Spaanse Nederlanden en het prinsbisdom Luik in de periode tussen de teruggave van de gebieden aan de Spaanse kroon in 1585 en de overdracht aan de Oostenrijkse Habsburgers in 1715. De politieke, economische, culturele en religieuze ontwikkelingen worden indringend behandeld. Het werk wordt afgesloten met een beredeneerde bibliografie en een register op naam. Geïllustreerd.

3153. LAMONT K., *Het wereldbeeld van een zestiende-eeuwse Gentenaar Marcus van Vaernewijck, (Verhandelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent, XXX), Gent, 2005, 365 blz.* Deze monografie probeert de denk- en leefwereld van de Gentse historiograaf en literator Marcus van Vaernewijck (1518-1569) in beeld te brengen. Dit geschiedt aan de hand van de bekende kroniek *Van die Beroerliche Tijden in die Nederlanden*, het verhaal van de dramatische gebeurtenissen die zich in Gent afspeelden van juni 1566 tot november 1568. De studie omvat voorts hoofdstukken gewijd aan Gent ten tijde van Van Vaernewijck, zijn leven met zijn functies en lidmaatschap van tal van genootschappen, het oeuvre en vooral dan de vermelde kroniek. Vanuit dit gegeven gaat de auteur dan dieper in op de kosmologische, religieuze en politiek-religieuze opvattingen van Van Vaernewijck. De publicatie wordt afgesloten met een index op persoon- en plaatsnamen. Geïllustreerd.

3154. TE BRAKE W., *Charles V and his Contentious Subjects*, in BOONE M. & M. DEMOOR (eds.), *Charles V in context: The Making of a European Identity*, Brussel, 2003, p. 125-145. De auteur ziet in de meeste revoltes een zelfde stramen met gelijkaardige componenten, de vorst, de stadsmagistraat en de bevolking. Steeds worden allianties gemaakt tussen twee partijen tegen de derde. De auteur toont aan de hand van een drietal voorbeelden aan dat deze constellaties in Gent vanaf de 13de eeuw zeer volatiel konden zijn en zeer snel wisselden. Verder analyseert hij de opstand tegen Karel V in Gent en de opstanden waarmee deze vorst ook in de andere landen rekening moest houden zoals Castilië

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

3155. VAN DESSEL L., *Kronyke van Belgis*, Brecht, 2006, 289 blz. Heruitgave en transcriptie van *Die Historie van Belgis* door Marcus van Vaernewyck die de vroegste geschiedenis van onze streken schetst tegen de achtergrond van de West-Europese geschiedenis, vanaf de schepping tot in de 16de eeuw. Verschillende passages over Gent.

Hedendaagse tijd

3156. AMARA M., *L'exode de 14. La fuite des populations civiles face au tourbillon de l'invasion*, in *Bijdragen tot de Eigentijdse Geschiedenis*, 15, (2005), nr. 1, p. 47-64. Zowel tijdens de Eerste als tijdens de Tweede Wereldoorlog waren de invasies aanleiding tot een massale exodus van de bevolking. De gelijkenissen tussen de beide periodes zijn treffend. Hoewel de oorzaken gelijklopend waren, kende het verloop van de beide periodes een ander karakter. Het schetsen van deze verschillen en van deze gelijkenissen is het doel van dit artikel. Ook de situatie in Gent komt aan bod.

3157. ART J., B. DE NIL & M. JACOBS (red.), *Een mens leeft niet van brood alleen. Bouwstenen voor een culturele arbeidersgeschiedenis (1800-1940)*, (*Bijdragen Museum van de Vlaamse Sociale Strijd van het Provinciebestuur van Oost-Vlaanderen*, nr. 21). Tielt, 2005, 304 blz. De auteurs proberen elk vanuit een verschillend standpunt na te gaan of er zoiets als een arbeiderscultuur bestaan heeft. M. JACOBS gaat na hoe die vraag in de literatuur beantwoord werd, B. DE MUNCK wil aantonen dat ambachten niet noodzakelijk inerte en anachronistische organisaties waren, ook niet in cultureel opzicht; J. DE MAEYER wijst op het problematische karakter van onderzoek naar arbeiderscultuur tussen 1850 en 1940; R. RENSON onderzoekt hoe arbeiders omgingen met sportbeoefening terwijl R. DEVRIENDT dan weer nagaat hoe aan feestcultuur inhoud gegeven werd, vooral aan de hand van feestzaal Vooruit te Gent. B. DE NIL analyseert welke feulletons aangeboden werden via de kranten Vooruit en Het Volk. H. MORTELMANS bekijkt het culturele discours van Hendrik De Man tijdens het Interbellum. M. DE GHENDT gaat op zoek naar de resultaten van de Centrale voor Arbeidersopvoeding terwijl T. EECKHOUT en H. MORTELMANS het hebben over Avant-garde en linkse stromingen in België.

3158. BALTHAZAR H., *Klauwen en tanden in de Minard. De vaderlandse ontstaansgeschiedenis van ons nationaal lied*, in *Brood en Rozen*, 2005, nr. 3, p. 49-55. Neerslag van de 11-julitoespraak die Herman Balthazar hield op 10 juli 2005 in opdracht van het Stadsbestuur van Gent. De auteur peilt naar de maatschappelijke context waarin het officiële volkslied van Vlaanderen op tekst van Hippoliet van Peene en op muziek van Karel Miry is kunnen ontstaan en vraagt zich af waarom boze burgers het zongen op zondag 27 februari 1848 als opwarmer voor politieke actie?

3159. BRYSSSE A., *Lastencohieren als geschiedkundige bron*, in *@rchieflink*, 6, (2006), nr. 3, p. 4-5. Over de lastencohieren als bron voor de anecdotische geschiedenis van Gent tussen 1866 en 1950.

3160. CASSIMAN P., *Verkopingen van zwart goed*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, 25, (2006), p. 109-116. Op grond van de decreten van 1789 en 1790 werden de goederen van abdijen, kloosters en kerkfabrieken genationaliseerd en werd een groot deel van de bezittingen verkocht.

3161. DEFOORT H., *Werklieden bemint uw profijt! De Belgische sociaal-democratie in Europa*, (Lannoo & AMSAB), Leuven-Gent, 2006, 556 blz. Studie naar de verhouding tussen socialisme en coöperatie. De auteur probeert te achterhalen of de Belgische socialistische beweging effectief een model functie vervult in een internationale context zoals in geschiedkundige overzichten doorgaans aangenomen wordt. Of ligt de originaliteit van het Belgische socialisme veeleer in het 'vreemdsoortige' karakter, namelijk het feit dat de rugengraat vooral uitgemaakt werd door de coöperatieve beweging? Geïllustreerd.

3162. DE KOK H., *27 oktober 1789. De slag van Turnhout*, in *De 25 dagen van Vlaanderen*, (Waanders Zwolle), (2005), nr. 14, p. 375-399. Situering van de slag bij Turnhout in de ruimere context van schermutselingen en ongeregelde heden tussen de Oostenrijkse en de Franse troepen in 1789 en met aandacht voor de gevolgen die dit voornamelijk voor Vlaanderen had. Het tweede gedeelte handelt over het aspect van de vondelingen en wezen. Met diverse verwijzingen naar Gent. Geïllustreerd.

3163. DE SMIT K., *Hoe dol was Dolle Mina? Een geschiedenis van de Dolle Mina's in Vlaanderen*, (Rapporten van het Centrum voor Genderstudies UGent, nr. 4), Gent, 2006, 170 blz. Het onderzoek naar de Dolle-Mina-beweging heeft de bedoeling toe te lichten wat de beweging inhield en waarvoor ze stond. Het betreft dus de feitelijke geschiedenis van de beweging waarbij zo veel mogelijk kenmerken ervan worden toegelicht zoals ideologie en standpunten. Waar en wanneer is Dolle-Mina ontstaan en welke acties heeft ze gevoerd? Wie waren de leden van de beweging en wat was de samenstelling? Welke ideologie werd aangehangen? Welke stromingen hebben zich ontwikkeld binnen de beweging? Tenslotte rijst de vraag naar de effectieve verwezenlijkingen van Dolle Mina. Deze historische reconstructie gebeurde aan de hand van archiefmateriaal en interviews.

3164. DEVOS I., *Allemaal beestjes. Mortaliteit en morbiditeit in Vlaanderen, 18de-20ste eeuw*, Gent, 2006, 264 blz. Bijdrage in de reeks *Historische Economie en Ecologie*, voornamelijk opgebouwd rond de spectaculaire stijging van de levensverwachting tijdens de voorbije drie eeuwen. De auteur brengt een algemeen overzicht van de evolutie van de gezondheid vanaf de

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

18de eeuw en dit aan de hand van zowel onuitgegeven als uitgegeven materiaal. Ze test de belangrijkste verklaringsmodellen binnen het mortaliteitsonderzoek op hun waarde via de Belgische gegevens en biedt ten slotte nieuwe onderzoeksperspectieven die tot een beter inzicht kunnen leiden in de mechanismen van de historische sterftedaling.

3165. DE WAELE M., *175 ans de difficile voisinage: France et Belgique 1830-2005*, in *Septentrion*, XXXIV, (2005), nr. 3, 13-21. Over de ambiguïteit in de Frans-Belgische relaties waarbij enerzijds, zeker tot aan de Tweede Wereldoorlog, het Belgische gezag vreesde voor inmenging, intimidatie en zelfs annexatie door de machtige buur, maar anderzijds België zeker deel uitmaakte van een Franse culturele invloedssfeer, een verschijnsel dat volgens de auteur duidelijk geïllustreerd wordt in het schilderij *De lezing* van Theo van Rijsselberghe uit het Museum voor Schone Kunsten van Gent.

3166. DE WEERDT D., *De Gentse Goede Tempeliers*, in *Brood en Rozen*, (2005), nr. 4, p. 23-55. Oppericht in 1912 waren de activiteiten van de loge der Goede Tempeliers tussen de jaren 1920 en 1940 vooral toegespitst op de bestrijding van alcoholmisbruik. Later werden ook tabaks- en drugsgebruik bestreden en werd vegetarisme gepromoot. In 1994 werden de boeken gesloten. Het archief belandde in het Stadsarchief. De auteur onderzoekt eveneens of er linken waren met de efemere groep 'Reiner Leven' (1905- 1910), jonge idealisten, voorstanders van een nieuwe seksuele moraal en die bovendien vegetariërs en onthouders waren. Geïllustreerd.

3167. DE WEERDT D., *Goede Tempeliers in Gent*, in *@rchieflink*, 5, (2005), nr. 4, p. 1-4. De auteur licht de in 1912 opgerichte groepering voor de bestrijding van het alcoholisme toe en situeert dit Gentse initiatief in ruimer historisch perspectief. Aanleiding tot deze bijdrage is de schenking van het verenigingsarchief aan het Gentse Stadsarchief.

3168. DHONDT P., *De verloren strijd voor één universiteit in België, 1814-1835*, in *Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden*, 121, (2006) nr. 2, p. 197-221. Na de overwinning op de Napoleontische legers waren de instellingen voor hoger onderwijs bijna volledig verdwenen. Bij de heroprichting van de universiteit ontbrandde al gauw een strijd tussen de voorstanders van één gecentraliseerde instelling en de aanhangers van verschillende universiteiten in de eigen stad. Terwijl in 1816 werd besloten tot de oprichting van drie rijksuniversiteiten, ontbrandde de strijd opnieuw vanaf 1828 om in 1835 uit te monden in de oprichting van twee vrije universiteiten en twee rijksuniversiteiten. De auteur onderzoekt hoe andermaal de voorstanders van een gecentraliseerd financieel en intellectueel kapitaal het onderspit moesten delven.

3169. GULLENTOPS D. & H. VANDEVOORDE (red.), *Anarchisten rond Emile Verhaeren*, Brussel, 2005, 222 blz. Centraal in dit boek en de tentoonstelling waarvan het de catalogus vormt, zijn de netwerken die bestonden van anarchistische gezinde of met anarchisme sympathiserende kunstenaars, auteurs en denkers uit binnen- en buitenland, de zogenaamde affiniteitsgroepen. Ze vormden een nieuw proletariaat van geletterden, gecultiveerden en gestudeerden die gevoelig waren voor elke vorm van artistieke en ideologische vernieuwing. Dit intellectueel-artistieke anarchisme vormde een België in fel onderschatte macht in de samenleving.

3170. JOURNEE M., *Go West! Een verhaal van Vlaamse emigranten naar Canada*, (Snoeck), Gent, 2006, 160 blz. De auteur belicht de emigratie en integratie van Vlamingen naar Canada. Ze blijken ook vooral invloed te hebben gehad op de introductie van nieuwe land- en tuinbouwmethoden. De klemtoon ligt vooral op menselijke aspecten. Geïllustreerd.

3171. LAPLASSE J. & K. STEEN, *Het verzet gewogen. Een kwantitatieve analyse van politieke aanslagen en sabotages in België, 1940-1944*, in *Bijdragen tot de Eigentijdse Geschiedenis*, 15, (2005), nr. 1, p. 227-260. De Tweede Wereldoorlog vormde binnen de Belgische geschiedenis van de 20ste eeuw de meest gewelddadige periode. Vanaf de jaren 1942-1943 namen in elk geval de door het verzet georganiseerde aanslagen en sabotageacties toe. De databankgegevens die in deze bijdrage worden geanalyseerd, laten voor het eerst toe zowel het chronologische patroon van de gewapende verzetsacties als hun markante regionale verschillen in kaart te brengen.

3172. LUYTEN D., *Stakingen in België en Nederland, 1940-1941*, in *Bijdragen tot de Eigentijdse Geschiedenis*, 15, (2005), nr. 1, p. 149-175. Hoewel tot op heden reeds meerdere studies verschenen over stakingen, ontbrak een systematisch overzicht waarin de stakingen zelf centraal staan. Doel van dit artikel is het arbeidersprotest in kaart brengen, naar de oorzaken ervan peilen en na te gaan welke maatschappelijke en politieke effecten de stakingen hebben gehad. Ook de situatie in het Gentse wordt bekeken.

3173. MAES A., *Meer dan een naam: een laan voor Jozef Cardijn*, in *Heemkundig Nieuws*, 34 (2006), nr. 3, p. 2-5. Geïnspireerd door het sociaal gevoel van mensen als een Guido Gezelle, priester Daens en Frans Van Cauwelaert, kwam Jozef Cardijn, zelf een telg uit een arm arbeidersmilieu, op voor de ontvoogding van de Vlaamse volksmens. Hij was de grondlegger van de 'Katholieke Arbeidersjeugd', beter gekend als de Kajotters.

3174. *Een mens leeft niet van brood alleen. Bouwstenen voor een culturele arbeidersgeschiedenis (18de eeuw-1940) (AMSAB)*, Gent, 2005, blz. Bundeling van de referaten van een internationaal colloquium rondom de vraag of er iets als specifieke arbeiderscultuur heeft bestaan. De publicatie

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

omvat theoretische beschouwingen en analyses over de arbeidersbewegingen als organisatoren van culturele en ontspannende activiteiten. Het werk gaat ook in op wat de arbeiders deden in het kader van die activiteiten.

3175. RENDERS H., L. KUITERT & E. BRUINSMA, *Inktpatronen. De Tweede Wereldoorlog en het boekbedrijf in Nederland en Vlaanderen, (De Bezige Bij)*, 2006, 432 blz. Zowel kwalitatief als kwantitatief zat het goed met de productie van Vlaamse literatuur in de periode van 1940 en 1945. Toch waren er fundamentele verschillen met de gelijktijdige publicatie van Nederlandse werken. Zo mengde het militaire bezettingsregime zich in Vlaanderen minder met de literaire zeden. In het werk wordt de Vlaamse Vereniging voor Letterkundigen als representatief orgaan beklemtoond, vereniging die op 17 juni 2006 na 99 jaar bestaan werd opgegeven. De Vlaamse literatuur in de oorlogstijd wordt tevens bekeken vanuit actoren, met naast de schrijvers, ook de uitgevers, de papierproductie en de papierhandel. Het werk bevat eveneens een inventaris van wat bijvoorbeeld uitgeverijen als Manteau en Lannoo in die periode realiseerden.

3176. STYNEN A., *Een geheugen in fragmenten. Heilige plaatsen van de Vlaamse beweging*, Tielt, 2005, 424 blz. De auteur begrijpt onder heilige plaatsen evengoed eenvoudige vlaktes, als kerkhoven of gebouwen. Wat maakt sommige plaatsen heilig? Wat houdt die sacraliteit in? Is die bijzondere status merkbaar, wat is het nut ervan? Stuk voor stuk vragen waarop Stynen een antwoord poogt te formuleren. Hij probeert evenzeer aandacht te hebben voor het symbolische aspect als voor het tastbaar materiële aspect van deze *lieux de mémoire*. Hij spitst het onderzoek toe op een viertal betekenisvolle plaatsen, de begraafplaatsen van het Campo Santo in Sint-Amandsberg en het Schoonselhof van Antwerpen, aangevuld met de Groeningekouter en de Alhambra, een Brusselse schouwburg. Geïllustreerd.

3177. THYS W., *Ein Landsturmmann im Himmel. Flandern und der Erste Weltkrieg in den Briefen von Herman Nohl an seine Frau*, Leipzig, 2005, 360 blz. Aan de hand van de briefwisseling die Herman Nohl aan zijn vrouw schreef gedurende zijn verblijf in Vlaanderen tijdens de Eerste Wereldoorlog, verkrijgt men heel wat informatie over het dagelijkse leven van de soldaten, de belevenissen en de verwachtingen.

3178. TOEBOSCH E., *Het parlement anders bekeken*, Gent, 2006, 382 blz. Over de 'petite histoire' binnen het 175-jarige bestaan van het parlement met thema's als vernederlandsing, oorlog, vervrouwelijking, sport, elektronisch stemmen, mobiliteit, kunst, incidenten, enz.

3179. VANACKER D., *Het 14-18 boek. De kleine Belgen in de Grote Oorlog*, Zwolle, 2006, 432 blz. In dit boek ligt de nadruk op de rol van België in de Grote Oorlog en dit aan de hand van een vierhonderd originele foto's.

Aandacht voor militaire gebeurtenissen maar ook voor het lot van de burgerlijke bevolking voor vluchtelingen en voor de nasleep van de oorlog. De auteur baseert de begeleidende teksten op de informatie die te vinden is op de foto's. Verschillende Gentse situaties. Geïllustreerd.

3180. VAN DEN BOSSCHE S., "*Wonderbare frisch-jonge literaire krachten*". *De instroom van 'het wonderjaar' van Gentse literaire normalisten in Vlaamsgezinde weekbladen, "Vlaamsch Leven" in het bijzonder (1914-1916)*, in *Wetenschappelijke tijdingen*, LXIV, (2005), nr. 3, p. 149-167. Over de artistieke sfeer die er heerste bij het begin van de 20ste eeuw in de Gentse Rijksnormaalschool. De jonge onderwijzers publiceerden in flamingantistische, socialistische en activistische bladen, maar vooral het sterk cultureel geïnspireerde weekblad *Vlaamsch Leven* wierp zich op als pleitbezorger van die generatie. Het blad speelde in op hun pedagogische bekommernis, op de liefde voor de literatuur, de liefde voor Gent, de persoonlijke geschiedenis.

3181. VAN DEN ECKHOUT P., *Van werkboekje tot arbeidscontract. De negentiende-eeuwse arbeidsrelaties 'revisited'*, in *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis*, XXXV, (2005), nr. 2-3, p. 153-200. In België werd tot op heden relatief weinig gewerkt over de manier waarop industriële arbeid en arbeidsverhoudingen concreet werden georganiseerd en ervaren. Tijdgenoten maakten er inderdaad niet al te veel gewag van omdat de concrete werkorganisatie, het loonsysteem en de rechten en plichten van werkgever en werknemer een evidentie waren. In dit artikel wordt vooreerst een verkennend overzicht geboden van de als vanzelfsprekend aangevoelde geplogenheden die de industriële arbeidsrelaties in de 19de eeuw structureerden, met andere woorden het arbeidscontract. Vervolgens gaat de auteur na wat de betekenis is van het werkboekje. En ten slotte onderzoekt ze de implicaties die de loonsystemen mogelijk hadden op de relatieve vrijheid die loontrekkenden in een arbeidsrelatie konden ervaren.

3182. VAN DEN STEEN M., *Aimée Jacobs en Louise De Mey 'de twee dames van Vooruit'*, in *Brood en Rozen*, (2006), nr. 1, p. 7-19. In tegenstelling tot wat tot op heden gedacht werd, is het niet zo dat vrouwelijke journalisten van het Interbellum tot de jaren 1970, niet 'gehoord' werden. Het bleek integendeel een levendige periode waarin vrouwen weliswaar naar de achtergrond werden gebannen, maar toch een essentiële rol speelden. In archieven waren sporen van acht vrouwen terug te vinden, die toen deel uitmaakten van de redactie. In dit artikel komen twee vrouwen aan bod, twee vaste waarden op de redactie van Vooruit van de jaren 1930 tot 1970, Aimée Jacobs en Louise De Mey.

3183. VAN DE PUTTE B., *Partnerkeuze in de 19de eeuw. Klasse, geografische afkomst, romantiek en de vorming van sociale groepen op de huwelijksmarkt*, Leuven, 2005, 461 blz. De auteur wil een antwoord bieden op de vraag of er in de 19de-eeuwse vernieuwende samenleving omwille van de drie prin-

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

cipes van meritocratie, universalisme en gelijkheid tussen man en vrouw een evolutie heeft plaats gevonden naar meer maatschappelijke openheid. Aan de hand van het vergelijken van het partnerkeuzepatroon in drie 19de-eeuwse Vlaamse steden (Gent, Leuven en Aalst) onderzoekt de auteur de genoemde dimensies, namelijk partnerkeuze naar sociale origine, geografische origine en leeftijd. Hij gaat eerst na of de sociale grenzen gebaseerd op geografische en sociale origine al dan niet gemakkelijker te overschrijden zijn en ten tweede of de 19de-eeuwse ontwikkelingen gevolgen hadden voor de gelijkheid in de man-vrouwrelatie.

3184. VAN GINDERACHTER M., *Het rode vaderland. De vergeten geschiedenis van de communautaire spanningen in het Belgische socialisme voor WOI, (Lannoo-Amsab)*, Tielt, 2005, 494 blz. De auteur ontkracht twee hardnekkige, maar tegengestelde denkbeelden over de houding van de socialisten tegenover hun vaderland: enerzijds zouden ze internationalisten geweest zijn, anderzijds worden ze afgeschilderd als Fransgezinden of belgicisten omdat ze voortdurend overhoop lagen met de Vlaamse beweging. De auteur komt echter tot de vaststelling dat de literatuur de partijeinheit inzake nationale identiteit sterk heeft overschat. Zijn conclusie is dat de Belgische socialisten een hechte groep vormden *ondanks* de verschillende vaderlanden waarmee zij zich identificeerden. Veel verwijzingen naar de situatie in Gent.

3185. VAN HECKE A., *Werkmanswoningen in Gentbrugge*, in *Land van Rode*, 33, (2005), nr. 131, p. 83-100. Over de resultaten van een onderzoek dat in 1905 werd ingericht door het *Beschermkomiteit der Werkmanswoningen* omtrent de toestand van de arbeiderswoningen in Ledeberg en Gentbrugge. Na een onderzoek in Gent was het de beurt aan de gemeenten rond Gent. Daarbij werd aandacht geschonken aan het aantal gezinnen, de samenstelling van de gezinnen, de aard en de afmetingen van de slaappleatsen van ouders en kinderen, en het geslacht en de ouderdom van de kinderen.

3186. VAN PETEGHEM S. & L. STYNEN, *Virginie Loveling. Oorlogsdagboeken 1914-1918*, Antwerpen-Amsterdam, 2005, 431 blz. Selectie van fragmenten uit het originele manuscript dat zich in de Gentse Universiteitsbibliotheek bevindt. Verbeterde, aangevulde en herwerkte versie van een al in 1999 verchenen teksteditie met de titel *In oorlogsnood*. Het huidige boek is een verkorte versie maar als primeur geldt hier dat de volledige integrale tekst raadpleegbaar is op internet. Voor de selectie van de leeseditie werd gekozen voor een aantal portretten zoals de leefwereld van Loveling, het dagelijkse leven te Gent tijdens de Eerste Wereldoorlog en de literaire wereld van dat moment. Geïllustreerd

3187. VAN VELTHOVEN H., *De versnippering van het rode vaderland*, in *Wetenschappelijke Tijdingen*, LXV, (2006), nr. 2, p. 122-133. Kritische analyse van het recente werk van M. VAN GINDERACHTER.

3188. VERSCHOORIS M., *Schrijven in de schaduw van de dood. Over thuis-komen, opduiken en achterblijven (1940-1955)*, Gent, 2005, 223 blz. De auteur belicht de repatriëring van een aantal oorlogsslachtoffers uit het Gentse, aan de hand van een aantal egodocumenten. Daartoe maakte hij een compilatie van de brieven die door een tiental overlevenden zijn geschreven in de periode 1945-1955. Geïllustreerd.

3189. VRINTS A., *Patronen van polarisatie. Homicide in België tijdens de Tweede Wereldoorlog*, in *Bijdragen tot de Eigentijdse Geschiedenis*, 15, (2005), nr. 1, p. 177-204. Bij een overzicht van de evolutie van de Belgische homicidecijfers voor de periode 1900-1900 valt vooral de geringe mate van variabiliteit in het oog. Enkel tijdens de Tweede Wereldoorlog valt een aanzienlijke hausse op. In deze bijdrage wordt dieper op de omvang en de oorzaken van de ongekende hausse ingegaan. Hierbij worden niet enkel de ontwikkelingen op nationale schaal geschetst, maar wordt ook aandacht besteed aan mogelijke regionale verschillen. De empirische basis van deze bijdrage bestaat uit medische statistieken die opgemaakt werden door het Nationaal Instituut voor de Statistiek en zijn voorgangers. Ook cijfers uit het Gentse.

3190. WILS K., *De omweg van de wetenschap. Het positivisme en de Belgische en Nederlandse cultuur 1845-1914*, Amsterdam, 2005, 606 blz. Deze studie kadert in een vernieuwde belangstelling van cultuur- en literatuurhistorici voor de eigenheid van de 19de eeuw, de eeuw die het decor vormde waartegen de confrontatie zich afspeelde tussen traditie en moderniteit. De auteur stelt dat juist de verstrengeling tussen beide gegevens de eigenheid vormde van deze eeuw. Het positivisme speelt daarin een centrale rol. De auteur poogt een brede dwarsdoorsnede te bieden van de evoluerende intellectuele cultuur van de beide landen. Referenties naar Gent zoals de in Gent docerende F. Huet en de Gentse hoogleraar P. Fredericq. Uitgebreid kritisch apparaat.

Industriële archeologie

3191. DE GROOTE S., *1, 2, 3, 4, hoedje van... Kinderhoedjes uit de 19de en de 20ste eeuw*, Gent, 2006, 48 blz. Catalogus bij de gelijknamige tentoonstelling in het MIAT in het kader van een project over hoeden georganiseerd in de vier textielmusea in Vlaanderen: de vervaardiging van hoeden, hedendaagse hoeden, textiele hoofddekseis, officiële hoeden en nu tenslotte in het MIAT de tentoonstelling over kinderhoeden. Geïllustreerd.

3192. DE HERDT R., *Reclame – Geluk. Vroeger en nu*, Gent, 2006, 48 blz. Catalogus bij de gelijknamige tentoonstelling in het MIAT over non-verbale reclamebeelden. In het historische deel wordt aangegeven hoe reclame evolueerde en het geluksbeeld in haar beeldcultuur opnam. In het hedendaagse luik werden de gekozen reclamebeelden onderverdeeld op basis van een aantal

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

gelukswaarden, verzameld op basis van interviews en enquêtes die door het MIAT werden georganiseerd. Geïllustreerd.

Kerkgeschiedenis, kloosters

3193. BOSTEELS K., *De visitaties van de Gentse bisschop Triest aan de Sint-Machariusparochie van Laarne (1625-1654)*, in *Castellum*, XXIII, (2006), nr. 1, p. 5-38. Dit artikel kan beschouwd worden als een vervolg op de publicatie in 2003 van het visitatieverslag van bisschop Maes uit 1611. In de verslagen van de Gentse bisschop Triest worden de inwoners van Laarne met name genoemd, waardoor ook de geïnteresseerden in familiegeschiedenis aan bod komen.

3194. BOUCKAERT B., *De musici en de muziekcollectie in Sint-Baafs na 1536*, in *Musicerende engelen. Bijdragen over het muzikaal erfgoed van de Gentse Sint-Baafskathedraal*, (Kleine cultuurgidsen Provincie Oost-Vlaanderen). Gent, 2005, p. 47-56. De auteur belicht de organisatie van de muziekkuitvoering in de Sint-Baafskerk met onder meer het zangmeesterschap, de koralen of zangertjes en de *cotidiane*. In de bijdrage is een lijst opgenomen met namen van alle zangmeesters die in de Sint-Baafskathedraal tussen 1537 en 1793 als dusdanig werden aangesteld. Geïllustreerd.

3195. BYLS H., "*Blijft Vlaamsch in uwe spraak en Vlaamsch in uwe zeden.*" *Het werk der Vlamingen te Parijs (1862-1894)*, in *Trajecta*, 14, (2005), nr. 3, p. 309-332. De auteur belicht de geschiedenis van 'Het Werk der Vlamingen' tegen de achtergrond van de zich ontwikkelende grootstad Parijs, waar de talrijk aanwezige Vlamingen zich blijkbaar slecht gedroegen. De Oost-Vlaamse Liévin Beyaert werd door het Bisdom Gent aangesteld als aalmoezenier voor de Vlamingen in Parijs waar hij de pastorale zorg moest organiseren. De initiatiefnemers wilden een vrome, hechte en zichtbare Vlaamse katholieke gemeenschap om de landgenoten te beschermen tegen de gevaren van de verderfelijke stad. Met deze bijdrage probeert de auteur te achterhalen of de Vlaamse missie in haar opzet slaagde.

3196. CARNIER M., *De reguliere vrouwelijke derde orde in de Zuidelijke Nederlanden*, in *Trajecta*, 14, (2005), nr. 2, p. 205-220. De Zuidelijke Nederlanden kenden tijdens de middeleeuwen een belangrijke expansie van de franciscaanse derde orde. De beweging was echter zowel naar haar aard als naar haar geografie zeer divers. Deze diversiteit is er waarschijnlijk de oorzaak van dat deze materie tot op heden weinig aandacht kreeg in de geschiedschrijving. De auteur onderscheidt twee stromingen binnen de vrouwelijke reguliere derde orde: contemplatieve kloosters met een stevige materiële basis en de grauwezusters die kwantitatief belangrijker waren en meer heterogeen. Het waren kleinere armere instellingen die aan zieken- en armenzorg deden en veel meer dan hun contemplatieve zusters doordrongen bleven van een franciscaans armoede-ideaal.

3197. DUQUET F., *Het hof van de Aalmoeseniye van de Gentse Sint-Baafsabdij "Donckershof"*, in *Het Land van Rode*, 33, (2005), nr. 131, p. 105-107. De aalmoeseniye was een deel van de abdij die zoveel betekende als Heilige Geesttafel en in steunverlening aan behoeftigen voorzag.

3198. HAGGH B., *Het Gregoriaans in Sint-Baafs tijdens de Middeleeuwen, in Musicerende engelen. Bijdragen over het muzikaal erfgoed van de Gentse Sint-Baafskathedraal, (Kleine cultuurgidsen Provincie Oost-Vlaanderen)*, Gent, 2005, p. 17-28. Aan de hand van handschriften uit de Sint-Baafsabdij gaat de auteur na wat bekend is over muziektraditie en muziekpraktijk in de Sint-Baafsabdij, tussen de 9de en de afschaffing in de 16de eeuw. Er wordt ook ingegaan op de externe invloeden die daarbij een rol kunnen hebben gespeeld zoals de kathedraal van Laon en de abdij van Cluny. Geïllustreerd.

3199. HÖDL L., *Berthold von Saint-Denys (1207). Ein weltgeistlicher Anwalt der Mendikanten in der Auseinandersetzung mit Heinrich von Gent*, in *Festschrift für Franz-Jozef Schmale*, Bochum, 1989, p. 241-260. Twist over het recht van de bedelorden om biecht te horen; rechten van parochiepriesters.

3200. JAS E., *Jheronimus Vinders (fl. 1515-1545). Sancmeester in de Sint-Janskerk*, in *Musicerende engelen. Bijdragen over het muzikaal erfgoed van de Gentse Sint-Baafskathedraal, (Kleine cultuurgidsen Provincie Oost-Vlaanderen)*, Gent, 2005, p. 43-46. Over het leven en het musicale oeuvre van Jheronimus Vinders die in 1525 zangmeester werd bij de broederschap Onze-Lieve-Vrouw op de Rade in de Sint-Baafskerk en die verder vermoedelijk in de Lage Landen werkzaam was. Geïllustreerd.

3201. MANNAERTS P., *Beatus Confessor Allowinus. De Bavo-officies in Gentse bronnen*, in *Musicerende engelen. Bijdragen over het muzikaal erfgoed van de Gentse Sint-Baafskathedraal, (Kleine cultuurgidsen Provincie Oost-Vlaanderen)*, Gent, 2005, p. 29-42. Aan de hand van enkele bewaarde handschriften wil de auteur de evolutie van de Bavo-officies aantonen, van een monastieke traditie in de Sint-Baafsabdij die mogelijk tot de 10de-11de eeuw teruggaat naar de gebruiken in het kanunnikenkapittel van de Sint-Baafskathedraal naar de hervormingen van het Concilie van Trente. Geïllustreerd.

3202. ROELANTS N. & D. VANYSACKER, *"Tightrope walkers on the border between religion and magic". A study of the Attitudes of Catholic Clerics North of the Linguistic Frontier within the Southern Netherlands towards Superstition and the Crime of Witchcraft (1550-1650)* in *Revue d'histoire ecclésiastique*, 100, (2005), nr. 3-4, p. 754-796. De auteurs komen tot de vaststelling dat tot op heden weinig onderzoek werd verricht naar de houding van de clerus ten opzichte van hekserij en magie. Bedoeling van deze bijdrage is dan ook te onderzoeken wat de theologische en theoretische achtergronden

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

zijn van deze materie. In een tweede instantie, het grootste deel van deze studie, wordt nagegaan hoe de clerus, van de laagste tot de hoogste rangen, omging met hekserij in de Zuidelijke Nederlanden, en dan vooral ten noorden van de taalgrens.

3203. SCHREURS E., *Loffelijk gezang der engelen. Kerkmuziek, uitvoeringspraktijk en akoestiek in Vlaanderen tijdens het ancien régime*, in *Musicerende engelen. Bijdragen over het muzikaal erfgoed van de Gentse Sint-Baafskathedraal*, (Kleine cultuurgidsen Provincie Oost-Vlaanderen), Gent, 2005, p. 65-73. Bij het overzicht van de plaatsen waar de muziekpraktijk in een parochie- of kapittelkerk plaats vond, beklemtoont de auteur de betekenis van het koordoksaal. Met verwijzingen naar de Gentse Sint-Baafskathedraal. Geïllustreerd.

3204. SMET R., *De cellebroeders in Gent*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 3, p. 138-150.

3205. SOEN V., *De reconciliatie van "kettters" in de zestiende-eeuwse Nederlanden (1520 – 1590)*, in *Trajecta*, 14, (2005), nr. 4, p. 337-362. Het artikel belicht hoe de koning of de landvoogd door middel van een generaal pardon bekeringen tot het katholieke geloof wilde bevorderen. Hoewel de geschiedschrijving immers tot op heden steeds meer aandacht heeft gehad voor repressie, heeft baanbrekend onderzoek van G. MARNEF kunnen aantonen dat het 16de-eeuwse religieuze landschap bevolkt werd door religieus 'vlottende middengroepen' die, afhankelijk van de politiek-sociale omstandigheden, overhielden naar de katholieke of naar de protestantse zijde. Daarom voerden de vorsten ook een bekeringspolitiek in samenspraak met bisschoppen, inquisiteurs en zielzorgers.

3206. VAN DRIESSCHE R., *Het portret van Ghisleen de Temmerman abt van de Gentse Sint-Pietersabdij 1570-1581*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 4, p. 235-247. De afbeelding van abt Ghislain de Temmerman op een schilderij in de Gentse Sint-Jacobskerk vormt de aanleiding voor enkele beschouwingen over de kromstaf die de opeenvolgende abten van Sint-Pieters voerden. Geïllustreerd.

Gebouwen, monumenten, stadsbeeld

3207. ANTHEUNIS G., *Gent. Bunker uit de Eerste Wereldoorlog*, (Erfgoedmemo 15), Gent, 2005, 4 blz. Bouwgeschiedenis van een bunker aan het Zandeken, nabij Kluisen-Evergem, die behoorde tot de *Hollandstellung* uit de Eerste Wereldoorlog. Geïllustreerd.

3208. ANTHEUNIS G., *Openbare schuilplaatsen*, in *@rchieflink*, 6, (2006), nr. 3, p. 5-6. De auteur licht toe wat Reeks VI uit het Gentse Stadsarchief kan aanreiken bij de studie van het oorlogspatrimonium in Gent en wat de complementariteit is bij de archeologische inventarisatie van de materiële getuigen. Geïllustreerd.

3209. AUBRY F., J. EVRARD & C. BASTIN, *Horta. Architect van de Art Nouveau, (Ludion)*, Gent, 2005, 224 blz. De in Gent geboren architect Victor Horta (1861-1947) was één van de grondleggers van de architectuurvernieuwing omstreeks 1900. Dit overzichtswerk schetst de persoonlijke evolutie van een groot architect. Geïllustreerd.

3210. BAILLIEUL B. & S. DEROM, *22 & 29 mei 2005. Tuinenpad*, Gent, 2005, 55 blz. Brochure uitgegeven bij een wandeling georganiseerd door de Dienst Monumentenzorg doorheen een aantal Gentse openbare en private tuinen. Aangezien *Hout* het thema is van de Open Monumentendag 2005, gaat tijdens deze tocht de aandacht heel sterk uit naar bomen. Komen onder andere aan bod: het Citadelpark, de plantentuin van de Universiteit, het natuurreserveaat Bourgoyen-Ossemersens, Hortus Michel Thiery, de tuin van de Sint-Baafsabdij, de tuin van de augustijnen, de tuin van het bisschoppelijke seminarie en nog enkele kleinere private tuinen. Geïllustreerd.

3211. BAILLIEUL B. & L. MEGANCK, *Wandelen in de Sint-Paulus-parochie*, Gent, 2006, 40 blz. Brochure over de stedenbouwkundige ingrepen, de architectuur, kunstenaars, ziekenzorg, ontspanning, onderwijs, bedrijven, beluiken, en het parochiale leven van de wijk Sint-Paulus. Geïllustreerd.

3212. BALDEWIJNS J. & L. WATTEEUW, *Gent. Calques uit de "Leugemeete"*, (*Erfgoedmemo* 17), Gent, 2005, 4 blz. De auteurs bespreken de restauratie van op calque geregistreerde tekeningen bij de ontdekking van wandschilderingen in 1861 uit de inmiddels verdwenen kapel van het laatmiddeleeuwse godshuis van Sint-Jan en Sint-Pauwel, ook bekend als de Leugemeete (Brugsepoortstraat). De bijdrage handelt zowel over de wetenschappelijke betekenis van de registraties voor de bouwgeschiedenis van het godshuis en zijn interieur als over materieel-technische aspecten van 19de-eeuwse calques. Geïllustreerd.

3213. BEERNAERT B., e.a., *Gotiek-neogotiek. De bovenzaal van het Brugse Stadhuis 1905-2005*, Brugge, 2005, s.p. Beknopte catalogus bij een tentoonstelling over recente restauratiewerken in de zogenoemde gotische zaal van het Brugse Stadhuis. Voor de opdracht van stadsarchitect Louis Delacenserie (1832-1909) om de twee laatmiddeleeuwse schepenzalen tot één feestruimte om te vormen, voerden vooral de uit Gent afkomstige schilders Albrecht De Vriendt (1843-1900) en Juliaan De Vriendt (1842-1935) de wanddecoraties met historische thema's uit. Zowel bij de restauratiewerkzaamheden als bij het

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

daaruit voortvloeiende bouwhistorisch onderzoek kreeg het oeuvre van de broers De Vriendt veel aandacht.

3214. CALLEWAERT D., e.a., *De toren met boeken*, Gent, 2005. Uitgave in het kader van een studentenproject van de Vakgroep Architectuur & Stedenbouw van de Universiteit Gent en gerealiseerd samen met de erfgoedwerking, de v.z.w. Gent Cultuurstad. Het thema van de projectweek was de Universiteitsbibliotheek waarvoor architect Henry van de Velde (1863-1957) de opdracht kreeg. Het project kon ook gebruik maken van het architectuurarchief van Van de Velde dat de Antwerpse projectontwikkelaar André Singer kon verwerven en dat tevens de basis vormde voor een voorstudie in functie van een dringend geworden restauratie. Geïllustreerd.

3215. CASSIMAN P., *Van priesterage tot bibliotheek*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, 25, (2006), p. 79-84.

3216. CLAES B., *Gent. Versterkingstoren in Ten Hooie*, (*Erfgoedmemo* 14), Gent, 2005, 4 blz. Samenvatting van bodem- en bouwarcheologisch onderzoek dat in 2004 plaats vond in en om de versterkingstoren aan de zuidoostzijde van het Klein Begijnhof of Begijnhof Onze-Lieve-Vrouw ten Hooie. De toren en de bijbehorende walmuur maakten deel uit van een stadsfortificatie uit het begin van de 14de eeuw. Geïllustreerd.

3217. CONSTANDT M., C. METDEPENNINGHEN & L. DAENENS, *Les Zephyrs in Westende-Bad: een late cottage van Oscar Van de Voorde met meubilair van Henry Van de Velde*, in *M & L. Monumenten, Landschappen en Archeologie*, 25, (2006), nr. 4, p. 27-53. De aanleg van de badplaats was een initiatief van de Brusselse senator en tramlijnbouwer Edouard Otlet (1842-1907), die in 1888 een 64 hectare duinengebied verwierf. Voor het aanlegplan deed hij een beroep op architect Octave Van Rysselberghe (1855-1927). In de aanleg werd de Engelse tuinwijkgedachte verwerkt. In 1902 diende een architectuurwedstrijd de tanende verkoop van de percelen opnieuw leven in te blazen. De uit Ledeberg afkomstige architect Achilles Van Hoecke-Dessel (1871-1918) won de wedstrijd en mocht de vrijstaande woning Stamrock Cottage realiseren. Na de destructies ingevolge de Eerste Wereldoorlog volgde de wederopbouw. Gentenaar Emile Coppieters (1849-1922) leidde als Hoog Commissaris de Dienst der Verwoeste Gewesten in de kuststreek. De ruïnes van het vroegere Stamrock Cottage werden gekocht door Henri Muyshondt (1872-1974), dermatoloog en hoofdchirurg van het Gentse militair hospitaal, en aan de Gentse Dierentuinlaan (nu Franklin Rooseveltlaan) buur van Coppieters. De bijdrage gaat verder in op hun relaties met de Gentse architecten Oscar Van de Voorde (1871-1938) en Frits Coppieters (1897-1988), die bijdroegen tot de realisatie van Muyshondt's nieuwe vakantiewoning *Les Zéphyr*s en de plaats ervan in hun oeuvre. De analyse van het huis omvatte alle details van architectuur, interieur, inrichting en tuin. Bijzonder

belangrijk is het interieurenssemble dat in het atelier van Henry Van de Velde (1863-1957) werd vervaardigd. Dit ensemble wordt gesitueerd binnen het oeuvre van Van de Velde. Door de bescherming werd villa *Les Zéphyr*s gered en kon ze gerestaureerd en herbestemd worden. Geïllustreerd.

3218. DAMBRUYNE J., *Gentse houtambachten betrokken bij het bouwvak tijdens het Ancien régime*, in *Hout. Grondstof tot nadenken*, (*Open Monumentendag*), Gent, 2005, p. 2-11. Negen van de zestig officiële ambachten in Gent hadden met hout te maken: de timmerlieden, de schrijnwerkers, de houtbrekers, de houtzaggers, de houtdraaiers, de kuipers, de schipmakers, de wagenmakers en de beeldhouwers. Geïllustreerd.

3219. DE CLERCQ M., *Grootse plannen voor de Bijloke - vervolg*, in *G.O.V.-Heraut*, 14, (2006), nr. 1, p. 6-11. Weergave van een gesprek met Dr. Hendrik Defoort en Wout De Vuyst van de Gentse Erfgoedcel, ondergebracht in de v.z.w. Gent Cultuurstad, over het voorontwerp van het nieuwe stadsmuseum of STAM, de organisatie ervan in de Bijlokesite, de impact op het bestaande gebouwenpatrimonium en een visie op de inhoudelijke invulling van het museum. Geïllustreerd.

3220. DE CLERCQ M., *Grootse plannen voor de Bijloke-deel 3. Vroedkundige school en aanpalende terreinen*, in *G.O.V.-Heraut*, 14, (2006), nr. 2, p. 3-5. Aan de hand van een interview met architect Jan De Vijlder schetst de auteur de nieuwbouwplannen voor Het muziek Lod en Les Ballets C. de la B als onderdeel van de herwaardering in de Bijlokesite voor het gedeelte rondom de zogenoemde Materniteit of 19de-eeuwse school voor vroedkunde. Geïllustreerd.

3221. DE JODE M., *Eén van de zeven wonderen van Gent*, in *Clocke Roeland*, 9, (2005), p. 5. Over het behoud van de klank van Philips, de tweede zwaarste klok van het Belfort, na de beschadiging opgelopen tijdens de Brabantse Omwenteling. Ze werd meteen als één van de zeven wonderen van Gent aanzien.

3222. DE KEUKELEIRE, E., *Haalt de tunnel aan de Voskenslaan de honderd niet?*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 2, p. 99-108. Overzicht van persknipsels uit de Gazette van Gent die te maken hebben met het Sint-Pietersstation over de periode tussen 1911 en 1931, met verwijzing naar een uitgave in eigen beheer *Station Gent-Sint-Pieters 1832-1840*, Gent, 2004, 344 blz.

3223. DE KEUKELEIRE E., *De monumentale groepen "het Ros Beyaert", "Kracht, schoonheid en wijsheid" en het "miljoenenkwartier"*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 34, (2005), nr. 5, 312-325. Bijdrage op basis van gegevens uit de Gazette van Gent.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

3224. DE KEUKELEIRE E., *De verplaatsing van de kruidtuin. Deel I 1865-1897*. in *Ghendtsche Tydinghen*, 34, (2005), nr. 6, 312-325. Gebaseerd op gegevens uit de Gazette van Gent.

3225. DE KEUKELEIRE E., *De verplaatsing van de Kruidtuin*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 1, p. 42-50. In de periode 1898-1997 werd de kruidtuin van de Steendam/Bibliotheekstraat (voormalige Baudeloo-abdijs) overgeplaatst naar de Karel Lodewijk Ledeganckstraat waar de botanische tuin van de Gentse Universiteit zich nog steeds bevindt. In deze bijdrage, gebaseerd op excerpten uit de Gazette van Gent, komen ook de oprichting van gebouwen, broeikassen, de omheiningmuur evenals de tuinaanleg en beplantingen aan bod.

3226. DE KEUKELEIRE E., *Zelden 'Goe were' aan het Zuid. Weinig 'werk', veel 'wee' in en rond Gents eerste station*, in *Gendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 3, p. 159-176. De auteur bracht een hele reeks notities samen uit gegevens die in de Gazette van Gent verschenen en betrekking hebben op het Zuidstation in de periode 1837-1904. Hij verwijst daarbij ook naar een werk dat hij in eigen beheer uitgaf met als titel *Station Gent-Zuid en het Gentse Zuidkwartier (1832-1910)*, Gent, 2004, 338 blz.

3227. DE KEUKELEIRE, E., *De Zuidstatie vertrekt... een park ontstaat. Deel I 1928-1931. Voor u verzameld uit 31600 edities van de "Gazette van Gent"*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 4, p. 210-226. Aan de hand van krantenexcerpten wordt de ontwikkeling geschetst van het Gentse Zuid tussen het stilleggen van de stationactiviteiten en het ontstaan van het Koning Albertpark. De auteur verwijst ook naar zijn uitgave in eigen beheer: DE KEUKELEIRE, E., *Station Gent-Zuid en het Gentse Zuidkwartier*, 2004, deel 2 (1911-1940), 310 blz.

3228. DELAEY B. & O. SCHEIR, *De priorij van Waarschoot. Een verhaal van verleden, heden en toekomst*, (*Kleine Cultuurgidsen Provincie Oost-Vlaanderen*), Gent, 2006, 280 blz. Geïllustreerd. Een overzicht van de bewogen geschiedenis van het klooster sinds de oprichting ervan in 1444 door de Gentse patriciër Symon uten Hove tot de herwaardering van het gebouw vandaag de dag. Verwoesting, heropbouw, verval, verbeurdverklaring door de Franse bezetter zorgden ervoor dat van het gebouwencomplex enkel nog het priorhuis bewaard bleef in een lamenteabele toestand. De restauratiearchitect B. DELAEY brengt een verslag van de reconstructie van het historisch waardevolle gebouw.

3229. DE RYNCK P., red., *Hout in het interieur*, (*Borgerhoff & Lamberigts*), Brussel, 2005, 93 blz. Uitgave ter gelegenheid van Open Monumentendag Vlaanderen 2005 met een selectie van twaalf cases, verspreid over de Vlaamse provincies, de periodes van het verleden en interieurfuncties. Eén

van de geselecteerde onderwerpen is het Gentse Hotel d'Hane Steenhuyse (Veldstraat). Geïllustreerd.

3230. DEVRIESE L., *De lichtjes dubieuze herinneringen aan Marcus van Vaernewijck in het Gentse stadsbeeld*, in *GOV-Heraut*, 41, (2006), nr. 3, p. 3-12. Hoofdmoot van deze bijdrage vormt de zoektocht naar de woning van de bekende Gentse auteur met behulp van de Gentse methode van het huizenonderzoek.

3231. DEVRIESE L., *Nog eens Michiel Dhooghe*, in *G.O.V. Heraut*, 41, (2006), nr. 2, p. 18-19. Met betrekking tot de Heilig-Kerstkerk aan de Sleepstraat. Geïllustreerd.

3232. DEVRIESE L., *Van Crombrughe's Genootschap, alias het Huis Dhooghe aan de Huidevetterskaai*, in *GOV-Heraut*, 40, (2005), nr. 4, p. 3-6. Naar aanleiding van de recente restauratie (2004) van het beschermde monument, besteedt de auteur aandacht aan de voorgeschiedenis en de latere lotgevallen van het luxueuze 18de-eeuwse Hotel d'Hooghe aan de Huidevetterskaai. Ook de vroeg-industriële activiteit waarvan het complex getuigt, is voor de auteur een belangwekkend thema.

3233. DE VUYST W., J. DE ZUTTER, G. EVERAERT & D. LIEVOIS, *Ten huize van Valérie Van Pottelsberghe de la Potterie*, Gent, 2006, 56 blz. Brochure met de geschiedkundige achtergrond bij de historische evocatie van het leven in een herenhuis op het einde van de 19de eeuw, namelijk het Hotel d'Hane Steenhuyse georganiseerd door de Dienst Monumentenzorg. Geïllustreerd.

3234. EVERAERT G. & D. LIEVOIS, *Het houten hotel*, Gent, 2005, 55 blz. Wandeling doorheen het uitzonderlijke hotel van de familie d'Hane in het kader van de Open Monumentendag 2005 rond het thema *Hout*. Eveneens aandacht voor de gilden van het houtambacht en voor de houtterminologie. In deze woning werd hout niet alleen aangewend als constructie-element maar ook als esthetische inbreng en fungeerde het aldus vaak als drager van een imitatie hout - of marmerbeschildering. Geïllustreerd.

3235. HEYMANS V., *Een nieuw pak voor de oude hemdenwinkel Niguët*, in *M & L. Monumenten, Landschappen en Archeologie*, 25, (2006), nr. 4, p. 10-26. Verslag van de studie en restauratie van dit Brusselse pand aan de Koningstraat, een Art Nouveauconcept van architect Paul Hankar (1859-1901), die ook in Gent realisaties had. Geïllustreerd.

3236. HOOFT E., G. CALLAERT & P. SANTY, *Inventarisatie van landelijk bouwkundig erfgoed: de mogelijkheden van historisch kaartmateriaal en kadasteronderzoek voor het ommeland van Damme*, in *Monumenten*,

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

Landschappen & Archeologie, 25, (2006), nr. 2, p. 6-28. De case van het ommeland van Damme in West-Vlaanderen illustreert bijzonder goed een vorm van huizenonderzoek in landelijk milieu, die aansluit bij de onderzoeksmethode die in Gent werd uitgewerkt en nader op punt gesteld. Met verwijzingen naar Gent. Geïllustreerd.

3237. HOSTENS J., *De constructieve aspecten van houten dakkappen (1000-1800)*, in *Hout. Grondstof tot nadenken, (Open Monumentendag)*, Gent, 2005, p. 26-37. Toelichting aan de hand van enkele bewaarde historische dakconstructies in Gent. Geïllustreerd.

3238. HUYS J., *De Blijde intrede van Sint-Pieter*, in *G.O.V.-Heraut*, 14, (2006), nr. 1, p. 17. Duiding bij het nieuwe beeld dat in 2005 in een nis van de barokke westgevel van de Onze-Lieve-Vrouw Sint-Pieterskerk werd geplaatst. Het is een realisatie van steenhouwer Leopold Van den Vonder uit Herselt. Geïllustreerd.

3239. HUYS J., *Het Toreken en de oudste klok van Gent*, in *Clocke Roeland. Nieuws van de Gentse Beiaardkring*, 9, (2005), nr. 4, p. 8-10. Over de klok in het 15de-eeuwse gildehuis van de huidenvetters aan de Vrijdagmarkt. Geïllustreerd.

3240. IDELER A., *Gentse klokken buiten het Gentse Belfort*, in *Clocke Roeland*, 9, (2005), nr. 3, p. 3-4. Over de klok van de Sint-Pauluskerk.

3241. *Inventaire archeologique – fiche n° 131*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 34, (2005), nr. 5, p. 292-293. Heruitgave van een fiche, opgesteld door L. CLOQUET in de rubriek *Religieuze gebouwen – Burgerlijk Hospitaal, Kluyskensstraat, nr. 2 – XIIIe eeuw* over de puntgevels van de middeleeuwse gebouwen van de Bijloke-abdij. Geïllustreerd.

3242. *Inventaire archeologique – fiche n° 140*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 3, p. 150 - 151. Heruitgave van een fiche, opgesteld door L. STROOBANT in de rubriek *Burgerlijke Gebouwen – Coupure, nr. 229 – XVIIIe eeuw* over de gevangenis.

3243. *Inventaire archeologique – fiche n° 133*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 34, (2005), nr. 6, p. 359. Heruitgave van een fiche, opgesteld door A. HEINS in de rubriek *Beeldhouwwerken – Museum voor Stenen Voorwerpen in de ruïnes van de Sint-Baafsabdij – XIVe – XVe eeuw*. Het gaat over een stenen kraagsteen.

3244. *Inventaire archeologique – fiche n° 136*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 1, p. 15. Heruitgave van een fiche, opgesteld door A. HEINS in de rubriek *Beeldhouwwerken – Museum van de ruïnes van de gewezen Sint-*

Baafsabdij – XVIe – XVIIe eeuw. Deze kroniekttekst handelt over een gebeeldhouwde leeuw als schildhouder.

3245. KLUYSKENS P., *De discalsen*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 4, p. 228-234. Postume uitgave van een bijdrage die de auteur in 1968 schreef over het klooster van de ongeschoeide karmelieten aan de Burgstraat. Geïllustreerd.

3246. LALEMAN M.C., *Vergankelijk en duurzaam. Houtgebruik in Gent*, in *Hout grondstof, stof tot nadenken*, (Open Monumentendag), Gent, 2005, p. 12-25.

3247. LALEMAN M.C. & G. STOOFS, *Archeologisch onderzoek in de Gentse Bijloke*, in *Vobov-info* (2005), nr. 62, p. 38-45. Samenvatting van de bevindingen die opgravingen, bouwarcheologie en dakkaponderzoek opleverden voor de bouwhistorische ontwikkeling van de cisterciënzerinnenabdij vanaf 1229 tot de omvorming als oudheidkundig museum in het interbellum. Geïllustreerd.

3248. LAPORTE D. & D. LIEVOIS, *Gent, Sint-Niklaaskerk. Sint-Barbarakapel*, (*Erfgoedmemo* 18), Gent, 2005, 4 blz. Beknopte bouw- en interieurgeschiedenis van de Sint-Barbarakapel, gelegen aan de noordzijde van het koor in de Sint-Niklaaskerk. De bevindingen zijn gebaseerd op recent bouwarcheologisch en bouwhistorisch onderzoek, onder meer van het portiekaltaar. Geïllustreerd.

3249. LIEVOIS D., *Kapellen, huisjes, fruit en bloemen bij de westgevel van de Sint-Niklaaskerk in Gent*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde van Gent*, (2005), nr. LIX, p. 71-115. Via geschreven bronnen ontdekte de auteur de materiële realiteit die de Korenmarkt tussen Sint-Niklaaskerk en Postgebouw in de late middeleeuwen kenmerkte, een beeld dat totaal afwijkt van de beschrijvingen in de Gentse historiografie, maar dat wel ondersteund wordt door het eigentijdse beeldmateriaal. Essentieel voor dit stadsbeeld waren het omheinde kerkhof van Sint-Niklaas met de winkeltjes, kramen en fruitverkopers aan de buitenzijde van die omheining. Bijzonder boeiend is tevens de aanwezigheid van twee vermoedelijk Romaanse of vroeggotische kapellen, respectievelijk gewijd aan Sint-Niklaas en Sint-Joris. De door de auteur weergegeven realiteit verdween uit het stadsbeeld ten gevolge van de beslissingen van het calvinistische stadsbestuur. De Korenmarkt zoals die zich thans nog in het stadscentrum als historische open ruimte aftekent, is niet ouder dan de 16de eeuw, maar verbergt wel een eeuwen oudere, grotendeels nog onbekende stadsgeschiedenis. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

3250. MICHIELS M., *Beschermingen 2004. Monumenten, Stads- en Dorpsgezichten, Landschappen, (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap)*, Brussel, 2005, 68 blz. Met een beknopte kroniekttekst voor de volgende gebouwen in Gent: de Academie voor Schone Kunsten (Academiestraat), het voormalige onder- en vormingsstation (Nieuwewandeling) en het Sint-Lucasinstituut (Zwartzustersstraat). Geïllustreerd.

3251. NUYTEN D., «*Un immense bâtiment d'aspect sinistre, posé au bord du canal*». *Het voormalige tuchthuis van Vilvoorde*, in *M & L Monumenten, Landschappen & Archeologie*, 25, (2006), nr. 1, p. 6-28. In 1773 won Laurent-Benoit Dewez (1731-1812), die ook verschillende opdrachten uitvoerde voor de Gentse Sint-Pietersabdij, een architectuurwedstrijd voor de oprichting van een correctie- of tuchthuis waartoe de Staten van Brabant op voorstel van keizerin Maria Theresia de opdracht gaven. Het werd de tweede "moderne" gevangenis in de Lage Landen, na het Rasphuis dat in Gent, aan Ekkergem, werd opgetrokken. Het vernieuwende ontwerp, dat in Gent in 1772-1775 werd gerealiseerd op initiatief van burggraaf Jean Vilain XIII, inspireerde zich op Malmaison. De bijdrage over het tuchthuis van Vilvoorde gaat niet alleen dieper in op de architectuur en de renovatie, maar staat tevens stil bij het oeuvre van Dewez, zijn betekenis in de ontwikkeling van de classicistische architectuur in de Oostenrijkse Nederlanden en de evolutie van het gevangeniswezen, voornamelijk in de 18de eeuw. Geïllustreerd.

3252. PIETERS D., *Crepain Binst Architecture, (Lannoo)*, Tielt, 2005. Referentiecatalogus van architectuur naar aanleiding van de nieuwe associaties tussen de architectenbureaus van Jo Crépain en Luc Binst. Met verwijzingen naar Gent. Geïllustreerd aan de hand van foto's van T. GROBET.

3253. QUAGHEBEUR R., H. ROSSEAU & G. VAN DOORNE, *Muren over het waterzooien met een grens. Muurschilderingen van Jan Van Imschoot in de Brabantdam*, (Stad Gent), Gent, 2005, 16 blz. Duidingen en historische achtergronden bij de wandschilderingen die Jan Van Imschoot in 2005 realiseerde op kopgevels aan beide zijden van de Schelde, nabij de plaats waar van in de middeleeuwen tot eind 18de eeuw de Braem- of Brabantpoort stond. Geïllustreerd.

3254. REYNIERS G. & H. WEISSENBORN, *De sgraffitofries van het Museum voor Schone Kunsten te Gent*, in *M & L Monumenten, Landschappen en Archeologie*, 25, (2006), nr. 4, p. 54-76. Voorafgaand aan de restauratie werd de decoratieve fries op de buitengevels van het Museum voor Schone Kunsten grondig bestudeerd. De bijdrage geeft het relaas weer van die voorstudie en het technisch-materiële onderzoek. Het Museum werd gebouwd naar het ontwerp van stadsarchitect Charles Van Rysselberghe. Het ontwerp van de fries in sgraffitotechniek is van de hand van Jean Delvin (1853-1922). Na de uitbreiding van het museum voor de Wereldtentoonstelling van 1913

kregen ook de achtergevel aan de Hofbouwlaan en de twee zijgevels een gelijkaardige fries. In 1950 werden de beschadigde delen aangepakt en gereconstrueerd door Oscar Hoge (1884-1965) en Fabiola Hoge (1916-2004). De auteurs gaan niet alleen dieper in op de materieel-technische aspecten en de diagnose nodig voor restauratie, maar situeren deze fries binnen het overigens minder bekende oeuvre van Delvin en de Hoge's. De decoratie wordt aan de voorgevel aangevuld met allegorische reliëfs naar ontwerp van Louis Van Biesbroeck (1839-1919). De fries toont een overzicht van de westerse kunstgeschiedenis. De iconografie wordt nader toegelicht door D. LAPORTE. Geïllustreerd.

3255. SMET, R., *De Cellebroeders in Gent*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 3, p. 138-150. Beknopte bouwgeschiedenis van het cellebroeders- of alexianenklooster dat te localiseren is tussen het Ingelandgat en de Oude Houtlei. Geïllustreerd.

3256. VAN AALST P., *Sint-Michiels, brug en parochie*, Gent, 2005, 148 blz. Wandeling door de Sint-Michielsparochie alfabetisch opgebouwd op straatnaam. Zoektocht naar de oorsprong van de naam, beschrijving van de gebouwen en de eigenaars ervan, verhalen van auteurs die de wijk bewoonden, gebeurtenissen die zich afspeelden. Een tweede luik handelt over de middeleeuwse Gentse haven, *Tusschen Brugghen* genoemd en een derde deel verhaalt de geschiedenis van de Sint-Michielsbrug zelf. Geïllustreerd.

3257. VANDAMME G., *Trotse boom... Verdorven plant... Wortel van alle kwaad... Een handleiding bij de Gentse (kunst)geschiedenis*, (V.Z.W. De Trap), Gent, 2006, 266 blz. Chronologische schets van de geschiedenis van Gent tot aan de Wereldtentoonstelling van 1913. Geïllustreerd.

3258. VAN DOORNE G., *Hout als drager van illusies*, in *Hout. Grondstof tot nadenken*, (*Open Monumentendag*), Gent, 2005, p. 38-45. Het makkelijk te bewerken en te kleuren hout droeg in heel wat interieurs bij tot het creëren van illusies. Dit thema wordt voorgesteld aan de hand van een hele reeks Gentse voorbeelden. Geïllustreerd.

3259. VAN ELSLANDE R., *Van St-Jan de Deo-klooster tot behoedingshuis en De La Salle-instituut*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 34, (2005), nr. 5, p. 294-306; vervolg en slot in nr. 6, p.360-372.

3260. VANVOOREN G., *Sint-Bavo Vinderhoutse kerk en parochie*, Vinderhoutse, 2005. Gelegenheidspublicatie ter gelegenheid van het honderdvijftigjarige bestaan van deze kerk. Het driebeukige, neoclassicistische kerkgebouw werd in 1855-1856 opgetrokken naar ontwerp van de Gentenaar August Van Santen. Aan de interieuraankleding werkten onder meer Pieter De Vigne-Quyo (1812-1877) en zijn leerling Antoon van Eenaeme (1827-1873)

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

mee. De publicatie behandelt ook het mobiele kunstpatrimonium. In de Bijlokecollectie van het STAM bevindt zich een 14de-eeuws processiekrans dat uit de oude kerk van Vinderhoute afkomstig is.

3261. VAN WERVEKE, A., *Oudheidkundige kroniek. De Brandstraat*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 4, p. 271-272. Kroniekje dat in 1921 verscheen in de *Gazette van Gent*. Geïllustreerd.

3262. VERMEIREN G., *Gent. Abtshuis en paleis, (Erfgoedmemo 16)*, Gent, 2005, 4 blz. Beknopt overzicht van de resultaten uit de opgravingen die in 2003 en 2004 op het Sint-Pietersplein plaatsvonden voor de kennis van de bouwgeschiedenis voor de opeenvolgende abtshuizen in de Sint-Pietersabdij. Geïllustreerd.

3263. VIAENE D., *Van Sint-Janskerk tot Sint-Baafskathedraal. De geschiedenis van de Gentse Sint-Baafs, 964-1795*, in *Musicerende engelen. Bijdragen over het muzikaal erfgoed van de Gentse Sint-Baafskathedraal, (Kleine cultuurgidsen Provincie Oost-Vlaanderen)*, Gent, 2005, p. 7-16. Beknopt historisch overzicht tot het eind van de 18de eeuw, met enkele duidingen over de organisatie en het personeel in de kerk, bijvoorbeeld voor de organisatie van kerkdiensten en door muziek opgeluisterde religieuze diensten. Geïllustreerd.

3264. WYLLEMAN L., P. ALLEGAERT & A. CAILLIAU, *Een geslaagde herbestemming voor hospitaal voor geesteszieken naar Museum Dr. Guislain in Gent*, in *M & L Monumenten, Landschappen & Archeologie*, 25, (2006), nr. 2, p. 29-57. Renovatie, restauratie en herbestemming vormen de aanleiding voor deze bijdrage van een uniek ziekenhuis voor geesteszieken dat in 1853-1876 tot stand kwam. De bijdrage focust eerst op de rol van arts Joseph Guislain (1879-1860) die onderzoek en studie verwoordde in een visie voor de behandeling van geesteszieken in een daarvoor aangepast milieu. Verder wordt er uitgebreid ingegaan op de manier waarop ingenieur-architect Adolphe Pauli (1820-1895) deze visie in architectuur omzette, hoe dit bij de bouw van het Guislaingesticht in plattegrond, buitenarchitectuur en interieur werd vertaald en welke plaats dit Guislaingesticht inneemt in het totale, bekende oeuvre van Pauli (voornamelijk Gent). Ten slotte worden herbestemming en renovatie toegelicht en worden de doelstellingen, de betekenis en de werking van het Museum Dr. Guislain toegelicht. Geïllustreerd.

Kunst, cultuur

3265. ALLEGAERT, P., e.a., *De speler en de strop. Tweehonderd jaar theater in Gent, (Uitgeverij Snoeck)*, Gent, 2006, 255 blz. Elf auteurs brengen in dit werk een vlot overzicht van de rijke Gentse theatergeschiedenis. Het boek belicht de rederijkers, operette en opera, evenals theatervormen, theaterverenigingen en theaterhuizen in al hun varianten. Deze publicatie wil de rijke

geschiedenis van de professionele podiumkunsten in Gent vanuit diverse invalshoeken benaderen: belangrijke historische evoluties, de specifieke eigenschappen van het Gentse theater, lokale en internationale inspiraties. Geïllustreerd.

3266. BARNARD B., P. DIRKX & W. LAMBERSY, *Ceci n'est pas une poésie*, (Atlas), Amsterdam-Antwerpen, 2005, 610 blz. Een tweetalige Belgisch-Franstalige bloemlezing van poëzie, onder meer met werk van de Gentenaar en Nobelprijswinnaar literatuur Maurice Maeterlinck.

3267. BERTRAND O., e.a., *Théo Van Rysselberghe*, (Bozar), Brussel, 2006, 257 blz. Uitgebreide monografie over het oeuvre en de betekenis van schilder Théo Van Rysselberghe als catalogus bij de gelijknamige tentoonstelling die van 10 februari tot 21 mei 2006 in het Brusselse Paleis voor Schone Kunsten werd georganiseerd. Geïllustreerd.

3268. BOUCKAERT B., *Inleiding tot de oorsprong van de Gentse piano-bouw*, in *@rchieflink*, 6, (2006), nr. 1, p. 1-2. Vanaf eind 18de tot in de 20ste eeuw waren er in Gent belangrijke pianoconstructeurs werkzaam zoals Van Hyfte en Gevaert. Geïllustreerd.

3269. BRAEKMAN W.L., *Een onbekend zeventiende-eeuws bruiloftsspel uit Kalken*, in *Jaarboek 2005 van de Koninklijke Soevereine Hoofdkamer van Rhetorica "De Fonteine" te Gent*, LV, (2005), Tweede Reeks, nr. 47, p. 145-155. Over een kort toneelstuk (17de eeuw), dat deel uitmaakt van een handschrift, bewaard in de Gentse Rijksuniversiteitsbibliotheek (hs. 1485). Er komen een aantal liederen, enkele berijmde spreuken en een paar korte teksten in voor. Alle komen voort van een zelfde hand, namelijk Denijs Bauwens, inwoner van het Oost-Vlaamse Kalken over wie verder niets bekend is. Het gaat om een zogenaamd bruiloftsspel, behorend tot de groep der tafelspelen, een veelvuldig voorkomend genre bij de rederijkers.

3270. *De bronzen sculpturen van Jan Fabre*, (Guy Pieters Galleries & Snoeck), Gent, 2006, 344 blz. Het werk behandelt het monumentale oeuvre van de veelzijdige, plastische kunstenaar Jan Fabre (°1958). Daartoe behoort het werk *De man die de wolken meet* (1998) op het dak van het SMAK of Stedelijk Museum voor Actuele Kunst. Geïllustreerd. De volgende auteurs verleenden hun bijdrage aan dit collectieve werk: G. CELANT, M. ONFRAY, G. BANU, P. ARDENNE, H. PARRET, P. VAN CAUTEREN, S. VAN BELLINGEN, I. DE BAETS, F. MAES, G. VERZOTTI, H. BOUSSET, P. VERHELST, J. OLYSLAEGHERS en S. DE COSTER. Geïllustreerd.

3271. DEFOORT E., *Brieven van Carl Einstein aan Tony Simon-Wolfskehl in Document*, (Studie- en documentatiecentrum voor Vlaamse Kunst 1800-1950, Museum voor Schone Kunsten Gent), Gent, 2005, nr. 4, s.p. Uitgangspunt

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

voor deze bijdrage is een legaat van de kunstminnende, uit Frankfurt afkomstige Tony Simon-Wolfkehl (1893-1991), echtgenote van Roderick Lasnitski aan het Gentse Museum voor Schone Kunsten in 1991. Het legaat omvatte behalve werk van Duitse expressionisten ook geschreven bronnen en persoonlijke objecten. De schenking zag zij als een erkenning en dankbetuiging voor de stad waar ze tijdens de Tweede Wereldoorlog ondergedoken leefde. De brieven die in deze bijdrage kort worden toegelicht, houden verband met haar relatie, in de vroege jaren 1920, met Carl Einstein, een dichter, prozaschrijver en kunsthistoricus. Geïllustreerd.

3272. DE JODE M., *Wolfgang Amadeus Mozart in Gent*, in *Clocke Roeland*, 10, (2006), nr. 1, p. 4-5.

3273. DE SMET H., *De houten calvarie in de refter van de Sint-Baafsabdij*, in *Hout. Grondstof tot nadenken, (Open Monumentendag)*, Gent, 2005, p. 46-53. Het eikenhouten Christusbeeld is afkomstig van een calvariegroep die bisschop Carolus Maes in 1610 bij beeldhouwer Jean de la Porte bestelde voor het doksaal van de Sint-Baafskathedraal. Deze bijdrage gaat ook in op de diagnose van de bewaringstoestand en de behandeling die de sculptuur in 2004 onderging. Geïllustreerd.

3274. DE SMET J., e.a., *James Ensor*, in *Museumkrant, (De Vrienden van het Museum voor Schone Kunsten)*, 16, (2005), nr. 4, s.p. Bijdrage opgebouwd rondom de krijttekening *Christus aan het volk getoond*, die deel uitmaakt van de museumcollectie. Geïllustreerd.

3275. DE SMET, J., e.a., *Wilhelm Lehmbrück*, in *Museumkrant Museum voor Schone Kunsten*, 17, (2006), nr. 2, s.p. Een beeldhouwwerk van de Duitse expressionist Wilhelm Lehmbrück (1881-1919) kwam de Gentse museumcollectie aanvullen en draagt zo bij tot de verduidelijking van de internationale context waarin de geëxposeerde Vlaamse kunst te situeren is. Geïllustreerd.

3276. DEWILDE J. & T. JANSSENS, *Op zoek naar muzikaal erfgoed tussen Belfort en Sint-Baafs. De Gentse Conservatoriumbibliotheek: 10 componisten in profiel*, Mechelen, 2005. De tien hier verzamelde componisten moeten beschouwd worden als collectief cultuurgoed. Deze publicatie kadert dan ook in de inspanningen van het Festival van Vlaanderen Mechelen om het Vlaamse muzikale erfgoed te belichten. De auteurs zochten naar tien componisten die samen een gevarieerd beeld reconstrueren van een stuk Gentse, Vlaamse en Belgische muziekgeschiedenis. Allen werden geboren in Gent of de streek er rond, hebben aan het conservatorium gestudeerd of er les gegeven en hebben nadien op één of andere manier succes geboekt in het buitenland: M.J. Mengal, C.L. Hanssens jeune, A.M.G. baron de Nieuwenhove Limnander, K. Miry, A. Samuel, F.A. Gevaert, J.B. Van den Eeden, H. Waelput, E.L. Hullebroeck en R. Herberigs. Geïllustreerd.

3277. DE ZUTTER J., *Collega's van het wonderkind. Een bijzonder project naar aanleiding van het Mozartjaar 2006*, in *@rchieflink*, 6, (2006), nr. 1, p. 6-7. Van 4 tot 6 september 1765 verbleef de familie Mozart in Gent. Ze logeerde in het Hof van Sint-Sebastiaan aan de Kouter en bezocht de stad, terwijl Wolfgang Mozart het nieuwe orgel in de Baudelokerk uittestte. Dit gebeuren wordt in een ruimere Europese context gesitueerd.

3278. D'HAENE, A., *Kunst in de publieke ruimte, (Stad Gent, Dienst Kunsten)*, Gent, 2006, 24 blz. De Dienst Kunsten wil een bruggenbouwer zijn tussen Gentenaren, culturele actoren en kunstenaars. De brochure licht toe hoe de visie in de praktijk wordt gerealiseerd en duidt dit aan de hand van voorbeelden zoals de werken van Maria Roosen in het bibliotheekfiliaal Brugse Poort, van Jan van Inmschoot aan de Brabantdam, van Loek Grootjans in de Sint-Michielsstraat en Emilio Lopez-Menchero aan de Trekweg in Mariakerke. Geïllustreerd.

3279. DUBOIS M., *Geo Henderick en François Garras*, in *Interbellum*, 26, (2006), nr. 2, p. 5-13. Artikel naar aanleiding van een tentoonstelling waarin een belangrijk deelaspect van het oeuvre van de Gentse bouwmeester Geo Henderick wordt geanalyseerd, namelijk de tekeningen. Het uitgangspunt is een onderzoek naar de invloedsferen en de inspiratiebronnen van zijn tekeningen. Uit deze tekeningen blijkt zijn voorliefde voor een monumentale, expressieve en utopische bouwkunst, architectuur van de emotie, de melancholie en de verbeelding die het zuiver rationele overstijgt. Veel tekeningen die Henderick maakte, zijn direct geïnspireerd op het werk van de Franse architect François Garas. Geïllustreerd.

3280. ELIAS W., *Aspecten van de Belgische kunst na '45. Deel I*, Gent, 2005, 280 blz. Dit boek is gegroeid uit een reeks artikelen die eerder verscheen in het maandblad *Arts Antiques Auctions* en is bedoeld om Belgische kunst na 1945 in vijftig hoofdstukjes op een bevattelijke en leesbare wijze, ook voor een niet gespecialiseerd publiek, te helpen appreciëren en begrijpen. Ieder hoofdstukje wordt vertegenwoordigd door één of meerdere kunstenaars waar onder een aantal Gentse. Geïllustreerd.

3281. FELTKAMP R., *Retrospectieve. Hoe Théo Van Rysselberghe beroemd werd*, in *Openbaar Kunstbezit Vlaanderen*, 44, (2006), nr. 1, p. 12-15. Samenvattende bijdrage naar aanleiding van een tentoonstelling van de neo-impressionistische kunstenaar Theo Van Rysselberghe (1862-1926) in het Paleis voor Schone Kunsten in Brussel. Geïllustreerd.

3282. FELTKAMP R., *Theo Van Rysselberghe, (Lannoo)*, Tielt, 2005, 240 blz. Monografie over de meester van het neo-impressionisme en het pointillisme Theo Van Rysselberghe. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

3283. HAGGH B., *Muziek in het archief. De schepenboeken van de Keure, een belangrijke bron voor een reconstructie van de gewijde muziek in het 15de-eeuwse Gent*, in *@rchieflink*, 6, (2006), nr. 1, p. 4-5. De registers van de Keure in het Gentse Stadsarchief zijn een uitstekende bron voor de kennis van de gewijde muziek in de stad tijdens de 15de eeuw, voornamelijk voor de stichting van religieuze kerkdiensten met gezongen muziek.

3284. HUFTIER A. & A. VERBRUGGHEN (ed.), *Jean Ray/John Flanders. Le Journal de Gand. Œuvres complètes – volume 4*, Kuurne, 2005, 496 blz. De overvloedige productie van de bijdragen die Raymond De Kremer leverde voor de *Journal de Gand* (periode van 28 juni 1920 tot 5 april 1923) wordt niet chronologisch uitgegeven maar wordt ondergebracht in een aantal grote thema's: novellen, lokale kronieken, wetenschappelijke kronieken, theatrale, literaire kronieken, en zo meer.

3285. HUYS J., *Nu hoor je het eens van een ander*, in *Clocke Roeland*, 10, (2006), nr. 1, p. 6-9. Kort verslag van de indrukken op het vlak van wat de Engelsman Charles Burney (1726-1814) muzikaal vermeldenswaard vond op zijn tocht door de Oostenrijkse en Staatse Nederlanden. Ook een verslag over Gent.

3286. *Inventaire archeologique – fiche n° 135*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 2, p. 81 - 83. Heruitgave van een fiche, opgesteld door V. VAN DER HAEGHEN in de rubriek *Drukken – Bibliotheek van de Stad en van de Universiteit, Gentse Afdeling – XVIe eeuw*. Over drukken van Lambrecht.

3287. KLUYSKENS P., *Gaspard De Craeyer*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 34, (2005), nr. 5, 278-292.

3288. LEEN F., e.a., *Panamarenko. De retrospectieve, (Ludion)*, Gent, 2005, 240 blz. Overzichtswerk van kunstenaar Panamarenko (°1940) naar aanleiding van een retrospectieve die van 30 september 2005 tot 29 januari 2006 in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België werd opgebouwd. Ook het Gentse Stedelijk Museum voor Actuele Kunst of SMAK bezit belangrijk werk van deze kunstenaar. Geïllustreerd.

3289. MORTIER E., *Uit één vinger valt men niet, (De Bezige Bij)*, Amsterdam, 2005, 100 blz. Gedichtenbundel waarin onder meer de gedichten opgenomen zijn die de auteur voorstelde bij de opening van De Zwarte Doos op 14 mei 2005, voor de Stedelijke Openbare Bibliotheek op 18 juni 2005 en voor het Nieuwe Stedelijk Museum op 15 oktober 2005. De dichtbundel is geïllustreerd met foto's van L. BLANCQUAERT, die opgenomen werden in het voormalige klooster van de minderbroeders aan de Holstraat.

3290. MORTIER E. & G. BEKAERT, *André Verroken, (Ludion)*, Gent, 2005, 208 blz. Eigenzinnige publicatie rondom het oeuvre van meubelmaker André Verroken (°1939) die de klemtoon legde op het sociale en esthetische aspect van het meubel en door zijn heel bijzondere visie ook invloed had op verscheidene generaties meubelmakers. Geïllustreerd.

3291. MORTIER K., *De verdwenen rechters. Analyse van een kunstroof*, Gent, 2005, 364 blz. Na een beknopt overzicht van de perikelen die het wereldberoemde retabel meemaakte vanaf zijn ontstaan tot aan de roof van de panelen van 'de rechtvaardige rechters' en van 'Sint Jan de Doper' in 1934 analyseert dit werk de omstandigheden, de personages en de beweegredenen omtrent deze kunstroof. Er is aandacht voor de persoonlijkheid van de vermeende dader en voor de maatschappelijke context van het Interbellum.

3292. NOEVER P., e.a. (ed.), *Yearning for beauty, (Bozar)*, Brussel-Wien, 2006. Verzamelwerk naar aanleiding van de tentoonstelling rond de Wiener Werkstätte en het Stoclethuis, dat het Brusselse Paleis voor Schone Kunsten van 27 februari tot 28 mei 2006 organiseerde. Met verwijzingen naar Henry Van de Velde, Albert Van Huffel en George Minne.

3293 PAPIN C., *La chasse au trésor! Ligt het paneel van de rechtvaardige rechters van de gebroeders Van Eyck in Watou ?*, in *Heemkundig Tijdschrift voor Poperinge en omstreken*, 36, (2006), nr. 3, p. 74-79. Over een merkwaardige link met het poëziedorp Watou, die, in de complexe zaak van het gestolen paneel der Rechtvaardige Rechters, tot op heden nog niet grondig werd nagetrokken.

3294. PROOT H., *Geveldicht van Emile Verhaeren aan het Sint-Barbaracollege*, in *G.O.V.-Heraut*, 41, (2006), nr. 2, p. 13-14. Ter gelegenheid van de 150ste verjaardag van de geboortedag van dichter Emile Verhaeren (1855-1916) besloot de oudleerlingenbond van het Sint-Barbaracollege aan de gevel van de school in de Savaanstraat enkele verzen uit het gedicht *L'Escaut* ter herinnering op te hangen. Met publicatie van de verzen in het Frans, zoals oorspronkelijk gedicht, en in vertaling.

3295. RAU D., *Stief Desmet. Spel en verbeelding*, in *Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen*, 44, (2006), nr. 3, p. 2-6. Kort overzicht van het oeuvre van beeldend kunstenaar Stief Desmet (°1973). Gentse stadsbeelden spelen een rol in zijn videowerk. Geïllustreerd.

3296. ROELOFS P. & R. DRÜCKERS (red.), *De gebroeders van Limburg, (Ludion)*, Gent, 2005, 368 blz. Catalogus over het oeuvre van de miniaturisten Paul, Herman en Johan van Limburg of de gebroeders van Limburg, naar aanleiding van de tentoonstelling die van 30 augustus tot 20 november 2005 in het Museum Valkhof te Nijmegen werd opgebouwd. Hun werk wordt

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

beschouwd als de top van de miniatuurkunst in het begin van de 15de eeuw. Omstreeks 1400 traden ze in dienst van de Bourgondische hertog Filips de Stoute. Wereldberoemd zijn de getijdenboeken die ze illustreerden voor zijn broer hertog Jean de Berry, een eminent kunstverzamelaar. Geïllustreerd.

3297. ROQUET F., *Jeanne Vignery en haar moeder Palmyre Buys, de muzikwereld van 2 generaties*, in *Heemkundig Nieuws*, 34, (2006), nr. 1, p. 7-8. Vertrekpunt voor deze bijdrage is de naam die een nieuwe straat kreeg in Sint-Amandsberg: de Jeanne Vignerystraat. De auteur werkt aan een naslagwerk over bekende en minder bekende Vlaamse componisten.

3298. RUYTERS M., *Roger Raveel, (Snoeck)*, Gent, 2006, 456 blz. Monografie over het leven en het oeuvre van plastisch kunstenaar Roger Raveel (°1921). De auteur baseert zijn werk onder meer aan de hand van getuigenissen van onder meer Roland Jooris, Hugo Claus en Jan Hoet. Uitvoerig geïllustreerd. Er werd ook een Frans versie uitgegeven.

3299. SCHEIRE O., *Roger Raveel. Het grafische oeuvre, (Ludion)*, Gent, 2005, 224 blz. Beredeneerde catalogus van kunstenaar Roger Raveel (° 1921), van wie ook werk in de Gentse musea is opgenomen. Geïllustreerd.

3300. SCHMIDT P., *Het Lam Gods*, Leuven, 2005, 143 blz. De auteur bespreekt de geschiedenis van het wereldberoemde retabel van het Lam Gods uit de Sint-Baafskathedraal en geeft de stedelijke context op en de laatmiddeleeuwse denkwereld waarin het tot stand kwam. Hij analyseert het theologische programma van het meesterwerk en biedt enkele originele stellingenamen in de interpretatie van het retabel. Ieder luik wordt bestudeerd en voorgesteld met zeer gedetailleerde opnames. Geïllustreerd.

3301. VAN BESIEN F., *De Fonteine in de eerste helft van de achttiende eeuw*, in *Jaarboek 2005 van de Koninklijke Soevereine Hoofdkamer van Retorica "De Fonteine" te Gent*, LV, (2005), Tweede Reeks, nr. 47, p. 157-199. Overzicht van de geschiedenis van De Fonteine vanaf de heroprichting in het jaar 1700 tot het midden van de 18de eeuw. Actief als dichtgenootschap organiseerde ze tal van wedstrijden. Vanaf 1716 begonnen de toneelactiviteiten van De Fontein in de schouwburg het 'Gangskén'. Gebaseerd op archiefmateriaal uit de Gentse Universiteitsbibliotheek, het Gentse Stadsarchief en het Resolutieboek van De Fonteine zelf.

3302. VAN DER STRAETEN B., *Het volmaakte is nooit hier*, in *Ons Erfdeel*, 48, (2005), nr. 5, p. 659-672. Portret van de schrijver Stefan Hertmans en zijn oeuvre: romans, essaybundels, poëzie en toneelteksten.

3303. VANDEVOORDE H., *De spiegel van Achilleus Karel van de Woestijne en de allegorie, (Vantilt)*, Nijmegen, 2006, 640 blz. In een eerste deel behan-

delt de auteur de stijlfiguur allegorie in theoretisch en historisch perspectief. Het tweede gedeelte is op het oeuvre van schrijver Karel van de Woestijne (1878-1929) gericht, dat diepgaand wordt geanalyseerd.

3304. VAN GANSBEKE J., *Jean Bilquin en Henri Vandermoere, twee Drongense kunstschilders*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, 25, (2006), p. 99-107.

3305. VAN PARIJS J., *Frans Masereel: arbeid en cultuur verenigd*, (*Cahier Museum voor Schone Kunsten*), Gent, 2005, blz. De publicatie begeleidde de gelijknamige tentoonstelling die in het tijdelijke Museum paviljoen van de Leopoldskazerne werd opgebouwd en kon worden bezocht van 21 oktober 2005 tot 15 januari 2006. Aanleiding tot de tentoonstelling vormden de originele houtblokken van *Die Passion eines Menschen* en *Debout les morts*, die tot de meest geëngageerde werken van de kunstenaar behoren. Inmiddels kwam het AMSAB in het bezit van een 300 houtblokken van Frans Masereel (1889-1972), één van de beroemdste Belgische kunstenaars van de 20ste eeuw. Het Cahier bevat een biografie, bekroond met de Gouden Uil-prijs, een overzicht van de tentoongestelde stukken en een selectie van het meest treffende oeuvre. Geïllustreerd.

3306. VAN PARYS J. & H. OLLIVIER, *Frans Masereel*, Gent, 2005, 71 blz. Cahier uitgegeven bij de tentoonstelling *Masereel*, georganiseerd door het Museum voor Schone Kunsten Gent, het Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis en de Provincie Oost-Vlaanderen. Korte biografie, situering van het werk van de kunstenaar in zijn tijd, het Interbellum, en catalogusgedeelte van de tentoongestelde houtsneden. Geïllustreerd.

3307. VAN WERVEKE A., *Het Heilig graf van Willem Hughe in Sint-Baafs te Gent. Een vergeten meesterwerk van de laat-gotische beeldhouwkunst in Vlaanderen*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 2, p. 88-94. Postume bijdrage over een beeldengroep, door de Gentse beeldhouwer Willem Hughe die de graflegging van Christus voorstelt, in een kapel van de Sint-Baafskathedraal. Volgens de auteur is het beeldhouwwerk om meer dan één reden bijzonder: de juiste ouderdom is bepaald (15de eeuw) en de naam van de meester is bekend.

3308. VERROKEN E., *Saladin de Stoevere (ca. 1397-1474) een Gents schilder in Oudenaarde*, in *Handelingen van de Geschied-en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde van zijn Kastelnij en van de Lande tusschen Maercke en Ronne*, Oudenaarde, XLIII, (2006), p. 37-63. In de late middeleeuwen waren bijna alle schilders actief binnen een nering. In Gent vormden de schilders, beeldsnijders en glasraammakers één nering. Van bij de aanvang van de 15de eeuw waren in die gilde een aantal families sterk vertegenwoordigd, namelijk de families van Bassevelde en de Stoevere. Zo waren over een perio-

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

de van 150 jaar in totaal tien leden van de familie de Stoevere actief binnen het ambacht. In deze bijdrage gaat de aandacht uit naar Saladin, de enige schilder van deze Gentse familie die ook actief zou zijn geweest in Oudenaarde.

3309. VERROKEN E., *De verluchter Jacob de Tavernier*, in *Handelingen van de Geschied-en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde van zijn Kastelnij en van de Lande tusschen Maercke en Ronne*, Oudenaarde, XLIII, (2006), p. 65-124. De auteur vestigt eerst de aandacht op de afkomst van de miniaturist en toont aan dat de schilders Gillis en Geraerd broers waren en dat de bekende miniaturist, Jan de Tavernier, de zoon was van Jacob. Verder bespreekt hij de leercontracten, de werkopdrachten en de opdrachtgevers. Veel verwijzingen naar Gent.

3310. WUYTS E., "Kopstukken". *Portretmedailles van sociaal bewogen leiders*, in *De Draeke*, 29, (2005), nr. 1, p. 4-9. In deze bijdrage stelt de auteur een aantal portretmedailles van Robert Blansaer centraal waarin flaminganten, syndicalisten, geestelijken, politici aan bod komen, figuren die stuk voor stuk de strijd aanbonden tegen sociaal onrecht: Emiel Moyson, Edouard Anseele, Achille Delattere, Achille van Acker, Augustin Daens, George Rutten, Leo Cardijn.

3311. WUYTS E., "Kopstukken". *Portretmedailles van sociaal bewogen leiders*, in *De Draeke*, 29, (2005), nr. 2, p. 3-7. Vervolg op het artikel in nr. 1, waarin ditmaal Leo Cardijn, August Vermeylen, Camille Huysmans, Charles Wauters en Paul Henri Spaak aan bod komen.

Materiële cultuur

3312. BEECKMANS L. & F. DE BUYSER, *Muntdepots uit het laatste kwart van de 16de eeuw op de Zandberg te Heusden (Destelbergen, Oost-Vlaanderen)*, in *Vobov-info*, (2005), nr. 62, p. 17-35. De bijdrage biedt de volledige inventaris van twee muntdepots die afkomstig zijn van de Zandberg in Heusden en in het midden van de 20ste eeuw werden gerecupereerd. Beide depots vertonen opvallend veel gelijkenissen. Belangrijk in die vondstensembles zijn de kopermunten die in Gent in 1581-1582 werden geslagen. Dit is uitzonderlijk. De sluitmunten uit beide depots dagtekenen van 1582. Historisch gezien zijn deze vondsten te situeren in een brede munthorizon die zich ontwikkelde ten tijde van de Gentse Calvinistische stadsrepubliek (1577-1584). De muntdepots zijn wellicht te interpreteren als nooddepots waarbij in omloop zijnd geld snel of bij het vluchten aan de grond werd toevertrouwd en naderhand niet meer werd opgehaald. Geïllustreerd.

3313. BOMBAY J., *Uit onze verzamelingen... Fragmenten van een romaanse doopvont*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, 25, (2006), p. 123-126.

3314. DHAENE S., E. VERAVERBEKE & N. VAN UYTSEL, *De jaren 50, (Huis van Alijn & Lannoo)*, Tielt, 2006, 143 blz. Beeldrijke evocatie van het dagelijkse leven, gebundeld in een overzicht met themata zoals huiselijk geluk, kinderweelde, hygiëne, schoonmaak, keukencomfort, huiselijke gezelligheid, vakantie en zo meer. Het werk eindigt met een knipoog naar de Wereldtentoonstelling van 1958, die in Brussel plaats vond. Geïllustreerd.

3315. EVERAERT G., *Voor kok en schilder*, in *@rchieflink*, 5, (2005), nr. 4, p. 5-7. Een boedelinventaris van 9 november 1781, opgemaakt na het overlijden van Joannes van Bree, geeft de inhoud van een winkel in de Burgstraat waar zowel etenswaren als schildersbenodigdheden werden verkocht. De auteur gaat dieper in op de basisproducten die schilder en stukadoor in de late 18de eeuw dagelijks gebruikten.

3316. *Inventaire archeologique – fiche n° 144*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 4, p. 227. Heruitgave van een fiche, opgesteld door E. LACQUET in de rubriek *Koperen voorwerpen – Oudheidkundig Museum, n1320 – XVIe eeuw*. De bijdrage handelt over een koperen luchter.

3317. TAYMANS H., *Spijbelaars aan de Gentse Academie voor Schone Kunsten*, in *@rchieflink*, 6, (2006), nr. 3, p. 1-3. Een reeks loden penningen in de Bijlokecollectie van het STAM zijn aanwezigheidspenningen van leerlingen aan de Gentse Academie, een gebruik dat ook in geschreven bronnen wordt toegelicht voor de periode van 1788 tot 1805. De auteur licht het functioneren van deze penningen toe en stipt aan dat dergelijke reeksen eerder zeldzaam zijn. Geïllustreerd.

Heemkunde, volkskunde, genealogie

3318. BOCKSTAEL P., *Gents commercieel briefpapier (1830-1930) uit de verzameling van Philippe Bockstael, Gentbrugge*, in *De Draeke*, 29, (2006), nr. 3, p. 3-6.

3319. BOMBAY J., *Obiits in de Drongense kerken*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, 25, (2006), , p. 91-96.

3320. BOMBAY J., *Twee nieuwe straatnamen*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, 25, (2006), p. 127-130.

3321. BRACKE L., *100 jaar geleden. Wat gebeurde in Drongen in 1906*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, 25, (2006), p. 7-20.

3322. BRAEKMAN W.L., *Beklede devotieprent uit het penitentenklooster op Sint-Pieters bij Gent*, in *Van Mensen en Dingen. Tijdschrift voor Volkscultuur in Vlaanderen*, III, (2005), nr. 3, p. 351-358.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

3323. BRAEKMAN W.L., *Een marktzanger over kindermisbruik in het Citadelpark en te Ledeberg*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 34, (2005), nr. 5, p. 307-310.

3324. BRAEKMAN, W.L., *De ramp op het Heirmisplein in september 1891*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 3, p. 182-189. Bij een feest op een uitgestrekte weide op de Heirmis stortte een houten tribune in. Het ongeval, met één dode en veel gewonden, maakte veel ophef in het toenmalige Gent, wat blijkt uit de lokale persberichten. De auteur verwijst ook naar volksliederen die dit gebeuren in herinnering brengen.

3325. BUYSSE, A., *Feesten van Gent*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 4, p. 261-262. Overname van een kroniekje van 1848-1849 over feestelijkheden in Gent en gepubliceerd werd in de *Wegwijzer der Stad Gent* van 1850.

3326. CALLANT M. & M. VAN CAUWENBERGHE, *50 jaar van medisch-sociale dienstverlening naar welzijn op het werk. Naar aanleiding van de vijftigste verjaardag van de oprichting van het Adviescomité van de Medisch-Sociale Dienst*, Gent, 2006, 24 blz. De brochure schetst een beeld van de evolutie van een Gentse stadsdienst van 1954 tot 2006, waarbij geleidelijk de klemtoon werd verlegd van tbc, ondervoeding en slechte huisvesting naar vereenzaming en stress. Geïllustreerd.

3327. COLLUMBIEN H., *Gentse Memoriedagen: 25-26-27 juli*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 34, (2005), nr. 5, 340-348.

3328. COLLUMBIEN H., *Gentse Memoriedagen: 28-29- 30 juli*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 34, (2005), nr. 6, 386-396.

3329. COLLUMBIEN H., *Gentse memoriedagen: 31 juli-1-2 augustus*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 1, p. 54-64. Met gegevens over de jaren 1537, 1781, 1786, 1795, 1805, 1814, 1819, 1824, 1828, 1849, 1889, 1856, 1884, 1886, 1893, 1895 en 1965.

3330. COLLUMBIEN, H., *Gentse memoriedagen: 3-4-5-6-7 augustus*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 2, p. 11-121. Met gegevens voor de jaren 1202, 1428, 1442, 1444, 1479, 1508, 1529, 1584, 1608, 1677, 1787, 1795, 1797, 1799, 1807, 1814, 1819, 1832, 1838, 1842, 1846, 1849, 1872, 1875, 1882, 1905, 1912, 1922, 1942 en 1950.

3331. COLLUMBIEN, H., *Gentse memoriedagen: 8-9-10-11 augustus*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 3, p. 190-202. Met gegevens voor de jaren 1467, 1543, 1556, 1559, 1584, 1774, 1782, 1789, 1807, 1808, 1820, 1826, 1843, 1847, 1889, 1893, 1896, 1909, 1911, 1913, 1920, 1924, 1978 en 1988.

3332. COLLUMBIEN, H., *Gentse memoriedagen: 12-13-14 augustus*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 4, p. 251-261. Met gegevens over de jaren 1262, 1296, 1336, 1475, 1478, 1568, 1578, 1581, 1699, 1789, 1793, 1808, 1810, 1812, 1823, 1832, 1838, 1844, 1850, 1854, 1855, 1860, 1871, 1896, 1965 en 1976.

3333. COPPENS A., *Drongense sagen en legenden*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, 25, (2006), p. 133-155.

3334. DEBACKERE M., *Hundelgem, de Hundelgemse Steenweg en de Hundelgembrug*, in *Van mensen en dingen*, IV, (2006), nr. 2, 167-180. In een zoektocht naar een belangrijk historisch gebeuren, als thema bij de oprichting van een gedenkteken in Hundelgem, één van de fusiegemeenten die het huidige Zwalm uitmaken, gaat de auteur op zoek naar het belang van de Hundelgemsesteenweg die vertrekt uit Gent en eindigt in Hundelgem.

3335. DE CLERCQ R. & D. CHAMBRE, *Gentse honderdjarigen en vermeende honderdjarigen, overleden tussen 1674 en 1894*, in *Gentse Cadenas*, 24, (2005), nr. 4, p. 5-16.

3336. DE JODE M., *Een van de zeven wonderen van Gent*, in *Clocke Roeland. Nieuws van de Gentse Beiaardkring*, 9, (2005), nr. 4, p. 5. Over de schade die klok Philips in het Belfort opliep bij troebelen als gevolg van de Brabantse omwenteling eind 18de eeuw. Geïllustreerd.

3337. DE MEYER D., *Wat gebeurde in Drongen in 2005*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, 25, (2006), p. 161.

3338. DE POORTER A., *Belgische circussen, foortheaters van Blondin tot Ronaldo*, Tielt, 2005, 159 blz. Overzicht van alle Belgische circussen en foortheaters sinds 1810. De auteur geeft een overzicht van de verschillende soorten kermispektakels, van de circusgebouwen en van de circusuitbaters, waaronder een aantal Gentse, zoals John Massis, de gebroeders Semay. Geïllustreerd.

3339. DE SCHRIJVER X., *Naamsverwarring bij een onwettig kind*, in *Gentse Cadenas*, XXV, (2006), nr. 2, p. 8-11.

3340. DESMET G., *Als het kind maar een naam heeft*, in *Gentse Cadenas*, XXV, (2006), nr. 2, p. 6-7.

3341. DEVRIESE, L., *Hij head 't lapke*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 2, p. 133-134. Herinnering uit 1925.

3342. DEVRIESE L., *Mestrapers van stiel*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 34, (2005), nr. 5, p. 338-339.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

3343. DEVRIESE L., *De opstandige Gentenaars: eerst "Heren", pas later "Stroppen". Deel 1*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 1, p. 2-14. *Deel 2*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 2, p.70-81. De auteur gaat op zoek naar de oorsprong van de bijnaam 'heren van Gent' voor de Gentenaars, die onder Keizer Karel de bijnaam 'stroppendragers' kregen. Beide spotnamen refereren in ieder geval aan het streven van de Gentenaars naar meer onafhankelijkheid ten opzichte van het centrale gezag.
3344. DEWAELE S., *400 jaar Dewaele*, Lochristi, 2006, 121 blz. Geïllustreerd. Genealogisch overzicht van de familie Dewaele.
3345. DUTRE F. & R. SMET, *Herinneringen van twee leerkrachten aan de jaren die ze doorbrachten aan de Nijverheidsschool te Gent*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 1, p. 16-29. Over de organisatie, het onderwijs en het schoolleven in de Nijverheidsschool, thans Koninklijk Technisch Atheneum, aan de Lindenlei in de jaren na de Tweede Wereldoorlog en onder het directeurschap van Francis Cocquyt (1898-1986).
3346. EVRARD A.K., *Over zin en/of onzin van straatnaamvertalingen*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 1, p. 40-42.
3347. HUYS P., *Dertien in een dozijn: Gentse molenadvertenties (1837-1850)*, in *Molenecho's*, 33, (2005), nr. 4, p. 232-234. Over een aantal molenadvertenties, toevallig aangetroffen in een tweetal Gentse kranten uit jaren 1837 tot 1850. Het gaat telkens om openbare verkopeningen, overwegend van windmolens. Een vijftal advertenties betreffende Gentse molens.
3348. HUYS P., *"Fabel of Klugtig Gezang van de Ratten en een Meulenaer". Een marktlied van de 19e-eeuwse marktzanger J. Sadones*, in *Molenecho's*, 34, (2006), nr. 1, p. 52-53. Over een molenaarslied dat zich in een bundel van 139 19de-eeuwse marktliederen bevindt in de Gentse Universiteit.
3349. HUYS P., *Nog over het zangkoor van Baarle*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, 25, (2006), p. 85-90.
3350. KEPPENS-DENTANDT M.J., *Van baardemaker tot barbier. Korte inhoud van het boek van licentiaat Marcel Daem*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 2, p. 95-98. Samenvatting van een eerder verschenen werk.
3351. KLUYSKENS P., *Josse Delehaye*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 25, (2006), nr. 2, p. 83-88. Postume weergave van sprokkels over Gentenaar Josse Delehaye (1800-1888) die een politieke loopbaan kende en ook een tijdje burgemeester was.

3352. LUYSSAERT J., *Frederik De Pestel, martelaar*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, (2006), nr. 25, p. 70-72. Over een slachtoffer van schoolstrijd die in alle hevigheid woedde in het landelijke Nevele.

3353. MAES D., *Van herberg De Engel tot Dienstencentrum Drongen*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, 25, (2006), p. 117-122.

3354. MATTENS D., *Analyse van de 'Oorlogskranten' in Heemkundig Nieuws*, 34, (2006), nr. 1, p. 9-12. De auteur bekijkt welke artikels te maken hebben met het werkterrein van de Oost-Oudburg, in de heruitgave van de Oorlogskranten, de wekelijkse uitgave over de oorlogsgebeurtenissen.

3355. MICHIELS J., G. VAN ROEYEN & J. VAN VOOREN, *'Heel 't Prinsenhof, dat was eigenlijk een dorp op zijn eigen'. Herinneringen van buurtbewoners in beelden en verhalen*, Gent, 2003, 100 blz. Bedoeling van deze publicatie is het in beeld brengen van de manier waarop de mensen in deze buurt leefden en werkten tussen 1900 en 1960. De eindredacteuren maken gebruik van oral history om via interviews de vroegere tijdsgeest vast te leggen. De publicatie bevat aldus heel wat citaten van de vroegere bewoners en wordt geïllustreerd aan de hand van een honderdtal oude foto's.

3356. ÖDBERG F.O., *Enkele anekdotes in verband met het standbeeld van Albert I*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 2, p. 122-123.

3357. OSSIEUR E., *Parentes in de parochieregisters zijn ouders of... aanverwanten*, in *@rchieflink*, 6, (2006), nr. 3, p. 7.

3358. PIETERAERENS M. & L. SNAUWAERT, *Doorleefd mysterie. Sacramenten en volksdevotie in Groot-Nevele*, (*Kleine Cultuurgidsen Provincie Oost-Vlaanderen*), Gent, 2005, 152 blz. Studie over de volksculturele beleving van de richtlijnen van de katholieke kerk voor de zeven sacramenten aan de hand van voorbeelden uit de huidige fusiegemeente Nevele, maar met een draagwijdte die verder reikt. Geïllustreerd.

3359. PLATTEEUW E., *Gent een Franstalige stad?*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 1, p. 51-52.

3360. STEEGHERS W., *Gentse buitenpoorters uit Zeeuws-Vlaanderen*, in *Vlaamse Stam*, 42, (2006), nr. 4, p. 334-347.

3351. TUYTSCHAEVER R., *Elf Gentse bakkers aan de eer tijdens een plechtige vergadering op het Stadhuis van Gent*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 2, p. 109-111. Over de samenstelling en de kwaliteit van brood in 1944.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

3352. VAN BOCKSTAELE R., *Een betekenisvolle naam voor de nieuwe luidklok*, in *Clocke Roeland. Nieuws van de Gentse Beiaardkring*, 9, (2005), nr. 4, p. 3-4.

3353. VAN DURME L., *Het naamkaartje [van] Venus. Toponymische getuigenissen voor het Gentse Kwartier en Omgeving*, in *Laureaten van de Frans De Potter-Jan Broeckaertprijs: Luc van Durme (2002), Leo Pée (2003)*. Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, Reeks I - Laureaten, nr. 1, (2005), p. 27-56.

3354. VANGANSBEKE J., *Drongense biljartspelers en -clubs*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, (2006), nr. 25, p. 41-57.

3355. VANGANSBEKE J., *Wereldbrand in een dorp*, in *Dronghine Jaarboek 2006*, (2006), nr. 25, p. 131-132.

3356. VAN GENT, G., *Mijn oom Emile*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 4, p. 247-251. Familiegetuigenis van Gentenaar Emile Hendricx (1866-1955) die gedurende 65 jaar werkzaam was bij het bedrijf Rysenaer aan de Burgstraat. Geïllustreerd.

3357. VERAVERBEKE E., *Voor u gekozen. De barbier in het huis van Alijn*, in *Van mensen en dingen*, III, (2005), nr. 4, p. 426 – 428. Beschrijving van een 19de-eeuws kapsalon, opgesteld in het Huis van Alijn in de afdeling 'Meesterschap en Handelsgeest'.

3358. VERLINDEN, R., *Als Gentenaars zingen*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 3, p. 181-182.

3359. VERSCHOORE-SEVENS L., *Enkele herinneringen in verband met Jean Ray*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 34, (2005), nr. 6, 384-385.

Biografieën

3360. BALTHAZAR H., e.a., *Romain Deconinck (1915-1994)*, (Uitgeverij Snoeck), Gent, 2005, 160 blz. Indringend beeld van het leven en de carrière van de meester van het Gentse volkstoneel **Romain Deconinck (1915-1994)**. De publicatie maakte deel uit van een veelzijdige huldiging die in verscheidene Gentse instellingen in de zomer van 2005 werd georganiseerd. Geïllustreerd. Met CD-rom.

3361. BOUCKAERT B. & M. CORNAZ, *Franciscus Krafft (1729-1795), Phonascus van de Sint-Baafskathedraal in de achttiende eeuw*, in *Musicerende engelen. Bijdragen over het muzikaal erfgoed van de Gentse Sint-Baafskathedraal*, (Kleine cultuurgidsen Provincie Oost-Vlaanderen),

Gent, 2005, p. 57-64. Een 130 vooral autografe composities van **Franciscus Krafft** (verm. 1729-1795) uit de verzameling van de Sint-Baafskathedraal vormen het uitgangspunt voor een zoektocht naar zijn leven en zijn musicale oeuvre. Ze leidden naar een van Duitse origine in Brussel terecht gekomen familie. Van 1769 tot 1793 was Franciscus Krafft zangmeester in de Sint-Baafskathedraal en vervulde zo als laatste deze kerkelijke functie die in 1537 werd gecreërd. Geïllustreerd.

3362. DAEMEN-DE GELDER K.A.L., *The letters of Adriaan Damman (+1605), Dutch ambassador of the court of James VI and I*, in *Lias*, 31, (2004), nr. 2, p. 239-248. **Adriaan Damman** was een politiek actief humanist die in zijn functie van ambassadeur van de Staten-Generaal in Schotland vaak rapporteerde aan zijn werkgevers. In de talrijke brieven, die tot op heden nooit uitgegeven en bestudeerd werden, hangt hij een persoonlijk gekleurd beeld op van Schotland. Geboren in Lembergen, verbleef hij sinds 1578 ook een aantal jaren in Gent, waar hij actief participeerde in de religieuze, politieke en opvoedkundige hervormingen van Willem van Oranje en François van der Kethulle.

3363. DE CLERCK K., *Prof. Fabrice Polderman. Ambitieux en mysterieus*, Gent, 2005, 80 blz. Over de doorslaggevende rol bij de oprichting van het Hoger Instituut voor Opvoedkunde van **Fabrice Polderman**, hoogleraar Duitse literatuur in de faculteit letteren en wijsbegeerte, maar in dezelfde periode ook kabinetchef van onderwijsminister Camille Huysmans. Geïllustreerd.

3364. DESMET G. & R. DE VRIENDT-MORES, *Jan Baptist Blommaert en zijn mystiek testament (vervolg en slot)*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 34, (2005), nr. 5, p. 326-337. Over **Jan Baptist Blommaert**.

3365. GHEERARDIJN M., *Historische en numismatische studie over Filips van Chieti en Loreto "Filippo di Fiandria olim comes Theatinus et Laureti". Van schatrijke "Italiaanse" brutale veldheer tot arme Vlaamse vredesengel. Uitgebracht n.a.v. de 700^e verjaardag van het vredesverdrag van Athis-sur-Orge (d.d. 23 juni 1305)*, Brugge, 2006, 112 blz. Biografische gegevens van **Filips van Chieti** en gedetailleerd overzicht van zijn muntslag. Geïllustreerd.

3366. KLUYSKENS P., *Constant de Kerchove de Denterghem*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006) nr. 1, p. 31-34. Postume uitgave van een korte biografische schets over **Constant de Kerchove de Denterghem** (1790-?) die van 1842 tot 1854 burgemeester was van Gent.

3367. KLUYSKENS P., *Frans De Potter*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 3, p. 152-159. Postume uitgave van een biografische schets van **Frans De Potter** (1834-1903) die voor elke onderzoeker in Gent bekend is

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2005-2006

door de uitgaven en vooral de vele encyclopedische kennis die hij in zijn acht-delige werk over Gent samenbracht. De auteur evalueert dit werk en zijn onvolkomenheden voor het Gentse historiografische onderzoek zoals dit ook door andere auteurs in recente tijd werd gedaan.

3368. KLUYSKENS P., *Gillis De Hase. Een Gentenaar in dienst van Venetië*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 34, (2005), nr. 6, p. 355-358. Postume kroniekteskt over **Gillis de Hase**.

3369. KLUYSKENS P., *Josse Delehay*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 2, p. 83 – 88. Over de omstandigheden waarin **Josse Delehay**, geboren in 1800 en burgemeester van Gent.

3370. LEKENS L., *Frans Masereel 1889-1972*, in *G.O.V.-Heraut*, 14, (2006), nr. 1, p. 3-5. Beknopte biografische schets van de geëngageerde kunstenaar **Frans Masereel** (1889-1972), wiens grafische werk onderwerp vormde van een overzichtstentoonstelling in het tijdelijke museum paviljoen van het Museum voor Schone Kunsten. Geïllustreerd.

3371. VAN CAENEGEM R., *In memoriam Prof. A. De Schryver (1924-2005)*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde van Gent*, (2005), nr. LIX, p. 1-2. In memoriam voor kunsthistoricus en hoogleraar aan de Gentse Universiteit **Antoine De Schryver** (1924-2005).

3372. VAN DRIESSCHE R.A.C., *Hommage aan schepen Napoleon De Pauw*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 35, (2006), nr. 1, p. 35-40. Korte levensschets van **Napoleon De Pauw** (1835-1859), advocaat, historicus en letterkundige, die van 1843 tot 1854 ook het ambt bekleedde van schepen van openbare werken bij de Stad Gent. In die functie nam hij een aantal beslissingen die een blijvende stempel hebben nagelaten in de stedenbouwkundige ontwikkeling van Gent. De auteur beklemtoont ook zijn rol bij het ontstaan en de bouwwerkzaamheden van de Sint-Annakerk.

3373. VAN HEES P., *Jan Derk Domela Nieuwenhuys Nyegaard (1870-1955)*, in *Wetenschappelijke tijdingen*, LXIV, (2005), nr. 4, p. 211-220. **Domela Nieuwenhuys** werd geboren in Amsterdam, werd predikant en was actief in België, waaronder een aantal jaren in Gent. De auteur probeert na te gaan wat deze rabiante maar charismatische anti-Belgicist betekent heeft of bereikt heeft voor Vlaanderen. Tevens bekijkt hij hoe andere figuren uit Vlaams-Nationalistische kringen over hem oordeelden.

3374. VAN LANDSCHOOT R., *Dom Arnoldus Smits (1914-2005). Historicus van de "Scheuring der Nederlanden" en biograaf van Modest Van Assche*, in *Wetenschappelijke Tijdingen*, LXV, (2006), nr. 2, p. 83-121. Biografische nota bij het overlijden van de benedictijnenmonnik Dom

Arnoldus Smits (1914-2005), historicus en auteur van het werk 'Scheuring der Nederlanden'. In deze bijdrage gaat de grootste aandacht uit naar de voorbereiding, de uitgave en de reacties op dit vierdelige werk. Verder komen ook de Delftse jaren aan bod (1932-1934), de verkenningstocht in de Zuid-Afrikaanse problematiek en de ervaringen tijdens de Tweede Wereldoorlog, gesitueerd binnen de muren van een algemeen erkende Vlaamsgezinde abdij.

3375. VERSTRAETE P.J., *Hendrik Jozef Elias. Biografie*. Boekdeel I: *Van historicus tot burgemeester 1902-1942*; Boekdeel II: *Van VNV-leider tot historicus 1942-1973*, Kortrijk, 2005, 1238 blz. Klassieke, breedvoerige biografie van de wieg tot het graf, in een logische chronologische levensbeschrijving. **Hendrik Jozef Elias** wordt zoveel mogelijk in het kader van zijn tijd geplaatst. Zo wordt bijvoorbeeld de periode van het Interbellum en van de collaboratie niet vanuit de kennis van vandaag bekeken. Het eerste boekdeel handelt vanaf het prille begin over zijn afgewezen kandidatuur als hoogleraar in Leuven tot zijn benoeming als oorlogsburgemeester van Gent. In het tweede deel volgt de auteur zijn levensgeschiedenis vanaf zijn aantreden als tweede leider van het VNV tot aan zijn overlijden in 1973. De biografie is in hoofdzaak gebaseerd op het omvangrijke archief van de VNV-leider, dat opgeslagen lag bij zijn vriend Frans van der Elst en vooral zeer veel herinneringen, anekdoten en portrettingen van tijdgenoten bevat. Uitgebreid kritisch apparaat.

3376. WILLEMOT J. & H., *La famille Fobe de Hamme*, Gent, 2005, 278 blz. Familieuitgave over de familie **Fobe** waarvan de oudst bekende gegevens in 1564 in Hamme werden gesitueerd, maar die ook in het Gentse tot de over meerdere generaties bekende families behoort

NAAMINDEX BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT

ALLEGAERT P.	3264, 3265	COMIJN J.	3121
AMARA M.	3156	CONSTANDT M.	3217
ANTHEUNIS G.	3115, 3207, 3208	COOLS H.	3129
ARDENNE P.	3270	COPPENS A.	3333
ARNADE P.	3144	CORNAZ M.	3361
ART J.	3157	DAEMEN-DE GELDER K.A.L.	3362
AUBRY F.	3209	DAENENS L.	3217
BAILLIEUL B.	3123, 3210, 3211	DAMBRUYNE J.	3101, 3218
BALDEWIJNS J.	3212	DEBACKERE M.	3334
BALTHAZAR H.	3158, 3360	DE BAETS I.	3270
BANU G.	3270	DE BUYSER F.	3312
BARNARD B.	3266	DECAVELE J.	3148
BASTIN C.	3209	DE CLERCK K.	3363
BAUDUIN P.	3134, 3137	DE CLERCQ M.	3219, 3220
BEECKMANS L.	3312	DE CLERCQ R.	3335
BEERNAERT B.	3213	DE CONINCK R.	3102
BEKAERT G.	3290	DE COSTER S.	3270
BERTRAND O.	3267	DEFOORT E.	3271
BLANQUAERT L.	3289	DEFOORT H.	3161
BLIECK G.	3125	DE GHENDT M.	3157
BLOCKMANS W.	3131	DE GROOTE S.	3191
BOCKSTAEL P.	3318	DE HERDT R.	3192
BOONE M.	3126, 3127, 3144, 3154	DE JODE M.	3221, 3272, 3336
BOMBAY J.	3313, 3319, 3320	DE KEUKELEIRE E.	3222, 3223, 3224, 3225, 3226, 3227
BOSTEELS K.	3193	DE KOK H.	3162
BOUCKAERT B.	3096, 3194, 3268, 3361	DE LAEY B.	3228
BOURGEOIS J.	3117, 3119	DEL RUE J.	3122
BOUSSET H.	2170	DE MAEYER J.	3157
BRAECKE L.	3321	DE MEYER D.	3337
BRAEKMAN W.L.	3269, 3322, 3323, 3324	DEMOOR M.	3144, 3154
BRU M.A.	3115	DE MUNCK B.	3157
BRUINSMA E.	3175	DE NIL B.	3103, 3157
BRYSSÉ A.	3098, 3159	DE POORTER A.	3338
BUYSSÉ A.	3159, 3325	DEROM S.	3210
BUYLAERT F.	3128	DE RYNCK P.	3229
BYLS H.	3195	DE SCHRIJVER X.	3339
CAILLIAU	3264	DESMET G.	3340, 3364
CALLAERT G.	3236	DE SMET H.	3273
CALLANT M.	3326	DE SMET J.	3274, 3275
CALLEWAERT D.	3214	DE SMET M.	3130, 3139
CARNIER M.	3099, 3112, 3196	DE SMIT K.	3163
CASSIMAN P.	3145, 3146, 3160, 3215	DEVOS I.	3164
CAUCHIES J.M.	3125, 3129, 3141	DEVRIENDT R.	3157
CELANT G.	3270	DEVRIENDT-MORES R.	3364
CHAMBRE D.	3335	DEVRIESE L.	3149, 3230, 3231, 3232, 3341, 3342, 3343
CHARLES L.	3100, 3120, 3147	DE VUYST W.	3233
CLAES B.	3216	DE WAELE M.	3165
CLOQUET L.	3241	DEWAELE S.	3344
COLLUMBIEN H.	3327, 3328, 3329, 3330, 3331, 3332		

NAAMINDEX

DE WEERDT D.	3166, 3167	LE BECQ S.	3137
DEWILDE J.	3276	LEEN F.	3288
DE ZUTTER J.	3233, 3277	LEKENS L.	3370
D'HAENE A.	3278	LIEVOIS D.	3233, 3234, 3248, 3249
D'HAENE S.	3314	LUYSSAERT J.	3352
DHONDT P.	3168	LUYTEN D.	3172
DIRKX P.	3266	LYON B.	3138
DOBBELAERE M.	3150	MAES A.	3173
DRÜCKERS R.	3296	MAES D.	3353
DUBOIS M.	3279	MAES F.	3270
DUQUET F.	3197	MAES M.	3150
DUTRE F.	3345	MANNAERTS P.	3201
EECKHOUT T.	3157	MARGRY P.J.	3140
EICHBERGER D.	3131	MATTENS D.	3354
ELIAS W.	3280	MEGANCK L.	3211
EVERAERT G.	3233, 3234, 3315	MEGANCK M.	3117, 3119
EVRRARD A.K.	3346	MEILLANDER V.	3100
EVRRARD J.	3209	METDEPENNINGHEN C.	3217
FELTKAMP R.	3281, 3282	MICHIELS J.	3355
GHEERARDIJN M.	3365	MICHIELS M.	3250
GROBET T.	3252	MORTELMANS H.	3157
GUISSET J.	3125, 3129, 3141	MORTIER E.	3289, 3290
GULLENTOPS D.	3169	MORTIER K.	3291
GYSSSELING M.	3112	NOEVER P.	3292
HAECK A.	3132	NUYTTEN D.	3251
HAEMERS J.	3133	ÖDBERG F.O.	3356
HAGGH B.	3198, 3283	OLLIVIER H.	3306
HEINS A.	3243, 3244	OLYSLAEGHERS J.	3270
HEYMANS V.	3235	ONFRAY M.	3270
HÖDL L.	3199	OSSIEUR E.	3357
HOOFT E.	3236	PAPIN C.	3293
HOSTENS J.	3237	PARRET H.	3270
HUFTIER A.	3284	PIETERAERENS M.	3358
HUTTON S.	3134	PIETERS D.	3252
HUYS J.	3238, 3239, 3285	PLATTEEUW E.	3359
HUYS P.	3151, 3347, 3348, 3349	PREVENIER W.	3131
IDELER A.	3240	PROOT H.	3294
JACOBS M.	3157	PUT E.	3107
JANSSSENS P.	3152	PUTMAN J.L.	3118
JANSSSENS T.	3276	QUAGHEBEUR R.	3253
JAS E.	3200	RAU D.	3295
JOURNEE M.	3170	RENDERS H.	3175
KEPPENS-DENTANDT M.J.	3350	RENSON R.	3157
KLUYSKENS P.	3245, 3287, 3351, 3366, 3367, 3368, 3369	REYNIERS G.	3254
KOLDEWEIJ J.	3135	ROELANDTS N.	3202
KUITERT L.	3175	ROELOFS P.	3296
KWANTEN G.	3106	ROQUET F.	3297
LACQUET E.	3316	ROSSEAU H.	3253
LALEMAN M.C.	3100, 3115, 3116, 3120, 3246, 3247	RUYTERS M.	3298
LAMBERSY W.	3266	SANTING C.	3140
LAMOUT K.	3153	SANTY P.	3236
LAPLASSE J.	3103, 3171	SCHEIR O.	3228
LAPORTE D.	3248	SCHEIRE O.	3299
LE BAILLY M.C.	3136	SCHMIDT P.	3300
		SCHREURS E.	3203
		SEMEY J.	3117

NAAMINDEX

SICKING L.	3133	VAN GENT G.	3356
SMET R.	3204, 3255, 3345	VAN GINDERACHTER M.	3184, 3187
SNAUWAERT L.	3358	VAN GYSEL A.	3121
SOEN V.	3205	VAN HECKE A.	3185
STEEGHERS W.	3360	VAN HEES P.	3373
STEEN K.	3171	VAN HOOREBEECK C.	3141
STOOPS G.	3115, 3116, 3247	VAN KEYMEULEN J.	3123
STOOPS S.	3121	VAN LANDSCHOOT R.	3374
STROOBANT L.	3242	VAN PARIJS J.	3305, 3306
STYNEN A.	3176	VAN PETEGHEM S.	3186
STYNEN L.	3186	VAN ROEYEN G.	3355
TAYMANS H.	3317	VAN ROYEN D.	3118
TE BRAKE W.	3154	VANYSACKER D.	3202
THOEN E.	3108	VAN UYTSEL N.	3314
THYS W.	3177	VAN VELTHOVEN H.	3187
TOEBOSCH E.	3178	VANVOOREN G.	3260
TRIO P.	3130, 3139	VAN VOOREN J.	3355
TUYTSCHAEVER R.	3351	VAN WERVEKE A.	3261, 3307
VAN AALST P.	3256	VELDEMAN P.	3111
VANACKER D.	3179	VERAVERBEKE E.	3314, 3357
VAN BELLINGEN S.	3270	VERBRUGGEN R.	3142
VAN BESIEN F.	3301	VERBRUGGHEN A.	3284
VAN BOCKSTAELE R.	3352	VERCAMMEN E	3096
VAN CAENEGEM R	3371	VERHELST P.	3270
VAN CAUTEREN P.	3270	VERLINDEN R.	3358
VAN CAUWENBERGHE M.	3326	VERMEIREN G.	3115, 3262
VAN DAMME G.	3257	VERROKEN E.	3308, 3309
VAN DE LAAR P.	3140	VERSCHOORE-SEVENS L.	3359
VAN DEN BOSSCHE S.	3180	VERSCHOORIS M.	3188
VANDENBROECKE M.	3102	VERSTRAETE PJ.	3375
VANDENBROUCKE M.	3103	VERVAET B.	3112, 3113
VAN DEN EECKHOUT P.	3181	VERZOTTI G.	3270
VAN DEN STEEN M.	3182	VIAENE D.	3263
VAN DE PUTTE B.	3183	VLEESHOUWERS-	
VAN DER HAEGHEN V.	3286	VAN MELKEBEEK M.	3143
VAN DER STRAETEN B.	3302	VRIELYNCK S.	3102, 3114
VAN DESSEL L.	3155	VRINTS A.	3189
VANDEVOORDE H.	3169, 3303	WATTEEUW L.	3212
VAN DOORNE G.	3253, 3258	WEISSENBORN H.	3254
VAN DRIESSCHE R.	3206, 3372	WILLEMOT, J.	3376
VAN DURME L.	3110, 3353	WILS K.	3190
VAN ELSLANDE R.	3259	WUYTS E.	3310, 3311
VAN GANSBEKE J.	3304, 3354, 3355	WYLLEMAN L.	3264